

Byl večer a bylo jitro, den pátý...

**Josef Duben
2021**

**Byl večer a bylo jitro,
den pátý...**

Josef Duben

2021

První vydání. K dostání mailem přímo od autora: dubenjsf@gmail.com. Komu se knížka líbila, má volnou ruku ji poslat dál, tedy ji mohou takto obdržet i další čtenáři, „z druhé ruky“. A ke stažení je například také na www.hoax.cz.

Tato knížka je již autorova čtrnáctá, šestá však, která vychází pouze v této „pdf“ podobě.

Byl večer a bylo jitro, den pátý...

Čtu: „*Vydej země rozmanité druhy živočichů.*“ A po jejich vyjmenování následuje lapidární: „*A stalo se tak.*“ A dále konstatování, že Stvořitel „*viděl, že to je dobré.*“ Ano, „*Byl večer a bylo jitro, den pátý.*“

- ???

- No a až šestého dne byl stvořen člověk.

- Hm, a já už se těším na den sedmý.

- Dobrá, dobrá, já jen, že jedním z těch rozmanitých živočichů, které země onen skutečný nebo pomyslný den na pokyn Hospodinův vydala, byla kočka. Ale mám pocit, že smysl její existence do rána dne sedmého ještě nebyl jasný. Až když si ona a člověk pohlédli do očí, ukázalo se, že k sobě patří.

???

- Zase otázka?

- A kam se ti ztratila Eva?

- Myslel jsem to tak jaksi povšečně, jako člověk s velkým Č, jako lidstvo, nikoli pohlavně personifikovaně, jako muž, žena, Adam, Eva. Ale budiž. Když tedy pohlédla kočka s koťaty do očí Evě a Adamovi, bylo hned zřejmé, a pokračuji stejně jako před momentem, že k sobě patří. Zejména když se člověku, tedy ano, Evě, narodily děti.

- Ale jsou děti a děti. Již i ten Ábel a Kain byli odlišní. Myslím, že Ábel kočky krmil a měl je rád, a Kain jim asi moc nerozuměl a připadaly mu nepochopitelné a možná, že to bylo jedním ze zdrojů jeho frustrace, na kterou pak doplatil jeho bratr.

- Možná i dnes je kořenem všeho zlého neochota porozumět, pochopit viděné a podívat se do očí. A nejde jen o kočku.

- Ale když byla stvořena kočka dřív než člověk, jak jsi říkal, nedostala třeba nějakou zvířecí dušičku, aspoň takovou pokusnou? A vlastně i ostatní zvířata, zejména ptactvo nebeské!

- Doufám, že ano, ale nejspíš bude nějaký ten rozdíl mezi duší zvířecí a lidskou. Třeba ten, že zvíře nemůže zhřešit jako člověk, takže se v podstatě nemůže zpronevěřit Stvořitelově vůli. To člověk může, ten má svobodnou vůli a má tedy možnost volby.

- Ale kočka má také možnost volby, aspoň v tom smyslu, že se může rozhodnout pro člověka a zůstat s ním, anebo jej minout a zůstat ve „svém světě“.

- Víš, ale ona je možná i jiná interpretace. Třeba to, že Tvůrce, připustíme-li hypotézu vycházející z toho, že člověka stvořil k vlastnímu obrazu, tedy že Bůh, stejně jako člověk, rád experimentuje. Zkusil to se zvířátky, jenže pak uviděl, že tvor osazený opravdovou duší, se schopností rozpoznat Dobro a Zlo, a tudíž schopný volby, se k němu přimkne více a jinak než kočička s tou svou zvířecí dušičkou.

- Hm, jenže kočka ani pes si nic a nikoho nevolí, když je jim v přítomnosti toho jejich člověka dobře. A že jim je dobře, dávají najevo jednoduše, po svém. Chtějí s ním být, někdy si hrát, jindy spát. Ale stoprocentní spoleh na to není. Mnohé zvířátko dokáže utéct, či se přestěhovat k sousedům.

- A to zrovna my můžeme potvrdit. Kolik že to je let, co se k nám přesunul od sousedů ten náš přistěhovalec?

- - -

Pokouším se porovnat vztah ke zvířatům dříve a nyní a pochopit jeho proměny. Vynechám z výčtu i zvířata divoká a nebezpečná, se kterými nebylo radno se potkat tváří v tvář. Jinak se dá říci, že kromě dávných dob, kdy byla zvířata zbožšťována, jako například ve starém Egyptě či jinde, se na ně pohlíželo tu jako na tvory určené k jídlu, tu jako na zdatné pracanty, nebo na pomocníky, například při lovu, a občas některá sloužila i k zábavě. A některá byla ještě poměrně nedávno vnímána jako služebníci temných sil, například netopýři, plazi a ano, i kočky.

...Ale kočka nemá s temnými silami nic společného

Každý si jistě vzpomene na pár pohádek, kde zlé čarodějnice seděly na rameni černý kocour s uhrančivým pohledem... V určitém období se na kočky opravdu zahlíželo s nedůvěrou, ba se i věřilo, že ty černé věští vždy něco zlého. Inu, pověry se dotkly i těchto přátelských stvoření. Ale ten, kdo žije s kočkou, dobře ví, že kočka nemá nic společného ani s čertem, natož s ďáblem či se silami Zla. Argumentů by se našlo víc. Například, že ve dveřích středověkých katedrál, zejména ve Francii, bývaly a dosud jsou otvory pro kočky, tzv. chatière, aby jimi mohly kočky dovnitř. Nejspíš chytat myši. Ale copak by si nějaké „ďáblové stvoření“ troufalo do kostela? Kde to všude voní kadidlem a hrozí tam pokropení svěcenou vodou?

A nakonec jsem právě letos získal definitivní důkaz, že kočka „ďáblové stvoření“ není. A nemám ho ani z literatury, ani z vyprávění, ale z vlastní zkušenosti. Jde o zážitek z Květné neděle, to je ta týden před Velikonocí.

Na předvelikonoční, tedy Květnou neděli se chodí do katolického kostela s větévkami jívky, tedy kočičkami. Je to připomínka příjezdu Ježíše do Jeruzaléma, kdy jej lidé vítali palmovými ratolestmi. Jelikož u nás palem není, dle tradice tyto ratolesti nahradily větévky s prvními jarními květy. A ty kněz na počátku bohoslužby skropí svěcenou vodou, aby si je posvěcené lidé odnesli domů a

zastrčili do vázy, nebo třeba někam za obraz. Letos byly ale Velikonoce pozdě, a navíc od konce března pěkné teplo, takže jívky odkvetly, k dispozici byli jen málo vzhlední kocouři. Měli jsme tedy s sebou větvičku kvetoucí forsythie, svídy, mandlovníku a kérie (neboli zákuly).

Přišedše domů, dali jsme si ty posvěcené větévky do vázy, vzniklo docela pěkné jarní aranžmá. Najednou slyším takové zašustění, a hle, kočka vyskočila na polici a větévky si prohlíží a očichává. Má možnost chodit ven, takže ji nějaký klacík nezmámí. Ale posvěcené ratolesti, to je jiná! Kdyby měla cokoli společného se silami Zla, svěcená voda by jí přece „nevoněla“.

Někdo třeba řekne, že kočka je normálně zvědavá. Ano, může mít pravdu. Nebo že to byla náhoda a přání je otcem myšlenky. I tomu dám za pravdu. Víím, ano, jsou to možná úvahy trochu na vodě, ale pozor, na svěcené vodě!

Archimédova kočka

Jak psát o kočce toho řeckého matematika, fyzika, astronoma, filosofa a mechanika, když toho o ní vlastně moc nevím? Tak za prvé, je pravděpodobné, že Archimédés kočku měl, protože bádaví a hraví muži kočky přitahují. A naopak. A za druhé, když jsem pozoroval kočku vlastní, přišlo mi, že mohla být přinejmenším inspirátorkou leckterých jeho objevů, jestli ne přímo objevitelkou. Objevitelkou tedy nejspíš ne; bezděčný uživatel fyzikálních zákonitostí není jejich objevitelem, tím je až ten, kdo je formuluje a popisuje.

Mohlo to být kolem roku 250 před Kristem, to bylo Archimédovi kolem čtyřicítky a moc rád se koupal. A právě díky tomu objevil ten svůj slavný hydrostatický zákon. Všichni to známe ze školy, těleso do vody ponořené je nadlehčováno silou, atd., atd.

Archimédés bydlel na Sicílii, v Syrakusách n. M., na dohled od hlavního města, tj. v poštovní stanici Syrakusy nad Mořem. Jednak zde chtěl zde mít klid na přemýšlení, jednak mohl snadno udržovat písemný kontakt s dalšími učenici své doby, třeba s Euklidem či Eratosthenem. Nu a jednou, když zrovna dlel ve vaně a pouštěl si lodičky, přemítaje, čím to je, že plavou, se jako obvykle po okraji vany procházela jeho kočka. Obyčejná, pískově zbarvená, na dlouhých štíhlých nohou. Chtěla ducnout hlavičkou svého „mudrce“, tak mu říkala, nebo jen šťouchnout packou do plachetničky? Ať tak či tak, nějak jí uklouzla nožka a kočka žbluňkla do vody. Zaprskala, udělala pár temp, a šup, byla venku. Archimédés ji následoval, aby si ji udobřil, a tu si všiml, že po kočce je na zemi méně kapek než po něm, a jak by nebylo, když je podstatně menším tělesem než on. Ale při tom si také všiml, o kolik poklesla hladina vody ve vaně. A v ten moment poskočil a vyběhl nahý na ulici volaje ono slavné „Heuréka!“ A běžel si nejspíš do papírnictví pro nový blok, aby si to, na co přišel, hned zapsal, protože notes, co měl u sebe, se mu namočil.

A co zákony mechaniky? Například páka, kladka, nakloněná rovina a šroub, čili tzv. jednoduché stroje? U toho také byla kočka? Možná také. Když k Archimédovi začala chodit ta mladá kočička ze sousedství, vždy si k němu, zrovna když přemýšlel, přilehla na dosah, a levou nebo pravou tlapkou

se mu opřela tu o palec nohy či o holeň, když si zrovna povykasal chitón. A tehdy se rozhodl, že její přízeň přijme a nechá se kočkou ochočit, a sám pro sebe si do vousů zabručel: „Dejte kočce pevný bod a pohne srdcem.“ Až po čase, nadšen pokusy s pákou, řekl to slavné: „Dejte mi pevný bod a pohnu Zemí.“

A jak se ta Archimédova kočka jmenovala? No přece Afrodité, a to od chvíle, kdy vyskočila z vany, z vody, i když pěnu si prý nedával.

Komu se to nezdá, toho nepřemlouvám. Možná všechno bylo trochu jinak. Třeba kočka jen všechno pozorovala a do děje nikterak nevstoupila, ale tomu se mi nechce moc věřit.

Kočka a „Black out“

Elektrina je potřeba nejvíce v noci, řekne si leckdo, protože bez světla na ulici by možná zabloudil a doma třeba zakopl o kočku. Pravda, když se v noci něco zásadního porouchá a žádný proud nejde, natož když nastane opravdovský „Black out“, je to stoprocentně malér. Ale ono je to protivné i přes den, když po zmáčknutí čudlíku počítač nenaběhne, nespustí se rádio ani pračka a lednice náhle ztichne.

Skoro by se dalo říci, že bez elektrického proudu život nezačne, ani pořádně neskončí... Porodnicí počínaje a chladicími boxy v krematoriu konče. Proud je dobrý i pro kočku, ale ta se bez něj dovede obejít. Za prvé vidí i potmě a za druhé si umí k snídani ulovit vždy čerstvého obratlovce.

Žije-li kočka v domácnosti se svým člověkem, ani tam si nepotřebuje svítit, ale prostřednictvím toho svého člověka proud také využívá. A občas za to nabídne skromnou pomoc, či přivede k nějakému nápadu. Když při hlazení za šera proklouzne i s ocáskem mezi prsty a člověk se dotkne něčeho vodivého, to to pěkně zajiskří. Možná se při tom někomu vybaví starý školní příklad vyvíjení elektřiny třením ebenové tyče liščím ohonem. Nešlo by vyvinutou elektřinu nějak jímát? Já se zatím umím nad kočičí nápaditostí spíš jen dojímat.

Další technické řešení mi kočka naznačila dnes po ránu, když přišedši, spíš přiskočivši do postele začala usilovně ťapat. Jé, to by se vyvíjela elektřina, třeba jako při šlapání na kole? To asi ne, postel není bicykl, a lampička na čtení by beztak jen blikala. A navíc, když kočka přiskočí, to se toho přece už moc nenačte! Ale nabít nějakou baterii, nebo dobít mobil, to by snad jít mohlo, ne? Je to myslím dobrý nápad, i když osloví patrně jen čtenáře shovívavé, popřípadě ty, kdo jsou kočičími obdivovateli. Ale třeba se najde někdo důvtipný, kdo by tuto mou zlatou myšlenku dotáhnul o něco dál.

...

Blaise Pascal někde napsal: „*Dej chudému chleba a nejkrásnější květy ti v srdci vykvetou*“... Trochu nadnesené, že? Ale „Dej kočce do mističky, a lepší nápady se ti jen pohnou...“ je téměř životní pravda.

Egoista nebo filosof?

Je řeč o člověku, nikoli o kočce, jak by si někdo mohl myslet. Tedy přesněji, o kočce bude až na druhém místě. Člověk je člověk a kočka je zvíře, i když někdy se rozdíly smazávají. Občas se říká, že se někdo chová jako zvíře, a to je přirovnání nelichotivé a velmi antropocentrické. Nebo že muž se chová jako kocour, to už je trochu lepší, no a řekne-li se o ženě, že je kočka, to je už lichotka. Zkrátka, na kočku si leckdo vzpomene, aniž ji má doma na křesle, nebo se mu promenuje po zahradě. Ale co ten, kdo si kočku pořídí a chce s ní sdílet své dny, rána, večery? Je to egoista, nebo filosof? Ne, není třeba vyjmenovávat známé osoby, které žily s kočkami. Necht' se každý zamyslí sám.

K této úvaze mě přivedl názor některých majitelů psů, kteří říkávají, že právě kočka je egoistka, je na člověku nezávislá, a dělá si, co chce. Jenže kočka egoistkou, tedy sobcem, být nemůže, neboť sobectví je lidská vlastnost. Kočka je svá, chová se, jak je jí dáno, ale přesně tak se chová i pes. Když se točí kolem pánových nohou a upozorňuje na sebe, tak se řídí svými pudy, ale rozhodně nejde o projev lásky a altruismu.

Egoista může být jen člověk, a možná se najde dost takových egoistů, kteří touží projevit své ego tím, že si pořizují zvířata jen proto, aby je reprezentovala, jim sloužila, poslouchala je a byla jim po vůli. Podle tohoto modelu by se zdálo, že ti praví egoisté si pořizují zvířata velká, nápadná, dokonce i strach budící, a malé kočky pak lidé méně sobečtí. Ale ouha, nemusí tomu tak být. Právě dnes mě napadlo, jak bylo ode mě sobecké, že jsem nechal kočičku dřímat doma, když jsem po ránu vyrážel na pár hodin do města. Měl jsem si ji vzít přece s sebou, jako tak činí mnozí lidé se psy, a třeba v přepravce. Ale, myslím si, že by se jí to nelíbilo. Soudí totiž, že přepravka slouží k přepravě z místa A (Prahy) do místa B (na zahradu), popřípadě C (k panu doktorovi).

Má pravdu, a tak se mi ulevilo. Ne, nejsem egoista, respektuji kočičí potřeby a touhy a snažím se být Síse co nejvíc na blízku, podobně jak činí ona. A když na venkově vyrazí na návštěvu k

sousedovi, kde se i zdrží, nebo si vyleze zdřímnout na střechu, respektuji to, jako ona respektuje mě.

A filosof? Kdo to je? Majitel, který s kočkou na dosah o něčem přemýšlí? Anebo je to spíš kočka, která s klidem filosofa posoudí přečtené a mrknutím oka dá najevo souhlas? Ale někdy také nesouhlas. Chce se to jen trochu snažit porozumět její řeči.

Jak se chytá myš?

„No, co je to za otázku? Prostě se sedí u díry, a když myš vyleze, jednoduše se majzne po hlavě, chytí se do zubů, a...” Takto by nejspíš odpověděla kočka. Ale pozor, to není úplně přesná odpověď, kočka nemá tak jasno v dokonavosti, takže odpověděla na to, jak se myš chytí, ale už nevysvětlila, jak se chytá.

A jak se chytá? Samozřejmě se nejdřív chytí, a pak se pouští a zase se chytá, ale nesmí se dopustit, aby unikla někam do díry či jiného úkrytu. Proto si kočka přináší ulovenou myšku do domu, kde se s ní jednak pochlubí, jednak je zde v následném chytání ve výhodě. Často svého člověka pozve, aby si to také zkusil. Když jsme měli kočky dvě, pouštěly si myš pod postelí, z jedné strany na druhou. Pak pozvaly i nás, abychom si to také zkusili. A když se nám to nedařilo, vždy jedna příběhla a ukázala... *„Takhle, jednoduše, chňap a mám ji.”*

Co ale když myška někam zaběhne? Zrovna před pár dny něco píšu a koutkem oka zahlédnu jakýsi rychlý pohyb. Možná se jen mihl stín? Ne, ne, byla to myš. Kočka nikde, zřejmě si ji přinesla, aby měla nějakou zábavu či svačinku na noc. Ještě to tak a navíc nechat běhat myš po domě? Volám na ženu, popadnu mezi tím proutěný odpadkový koš, vysypu z něj papíry a jdu na to. Už vím co a jak. Přiklopit, pak podstrčit nějakou tuhou podložku, překlopit a myš vynést. Ale dnes se nedaří. Myš zaběhla do škvírky mezi velkými zásuvkami pod postelí. Odtud ji asi nikdo nedostane. A tu mě napadlo použít lux. Zatímco hlídám, žena přináší přístroj. Nasazuji na hadici úzký nástavec, protože chytit myš do pytlíku nepovažuji za vhodné, co s ní totiž potom. Takovou špinavou by ani kočka nežrala. Tak teď! Žena pouští motor, přistrčím hadici ke škvíře a myš je chycena! A ještě to hlavní! Důležité je chytit a už nepustit. Jak s ní pak naložit, to záleží na tom, v jakém stavu bude po chycení.

„Co to píšeš?” táže se kočka, zrovna mi totiž vyskočila před monitor, na své oblíbené místo. Když to Síse přečtu, pohlédne na mě a z očí ji vyčtu: *„Nemít mě, dokázal bys vůbec žít? A o čem bys prosím tě psal?”*

Kdo tahá za kratší konec...

Ten v soutěži prohrává. A proč? Nemá totiž už žádnou rezervu, prostě tahá za kratší konec provazu, a je to marné, ať se snaží, jak chce. Ale jsou i tací, které soutěž moc nezajímá, chtějí si jen tak pro zábavu popotáhnout a jít si po svém.

Smyslem života přece není jenom boj, jak se leckde ve školách tvrdošíjně učí, a není jím ani pouhá snaha nasytit se, ubránit teritorium a rozmnožovat se! Tohle se mi honilo hlavou, když jsem se dočetl o studii, která dokazuje malou inteligenci koček, protože nedokážou opakovaně tahat za správný provázek, na jehož konci je pamlsek. Pokus to je zajímavý, který ale svědčí spíš o něčem jiném, než o inteligenci. Je to spíše svědectví o lidských, lidoopích, králíčích či psích hlavních pohnutkách, hlavních lákadlech, kterými je jídlo, a proto je nutné si pamatovat ten pravý provázek, na jehož konci se ona dobrota nachází, a tahat jen za něj.

Ale nedokazuje tento známý provázkový pokus spíše to, jak kočka dovede být svébytná, samostatná a nezávislá? Že si jako tzv. „pokusný králík“ dokáže z examinátora udělat legraci? Dovede se totiž na jeho účet pobavit. Smysl pro humor, anebo také hrdost, vítězí nad mlsností. Není toto právě důkazem inteligence? Otázkou ovšem také je, jaké kočky byly vybrány k pokusu. Nějaké univerzální laboratorní, z domácího chovu, nebo volně žijící tulačky?

Jen málokdo by zpochybňoval tvrzení, že kočku musí činnost bavit. Vymyslí-li si člověk pro ni něco zábavného, ráda se rozptýlení zúčastní, třeba i aportuje házenou papírovou kuličku. Několikrát, pětkrát, osmkrát... A pak najednou už ne. Proč? No, už ji to nebaví. Zato když si vymyslí hru sama, je k neutahání...

Člověk nandá kočce do mističky její oblíbenou pochoutku. Někdy přiběhne a hned se do ní pustí. Většinou se ale jen podívá, a někdy se ani nepodívá, mrskne ocáskem a odejde. Až po chvíli je slyšet, jak si pochutnává. Až když se jí zachce.

A tahle osobnost by měla tahat za provázek, aby dostala kousek kdovíčeho? No dobrá, pro svého člověka zatahá, ví, že mu udělá radost, a tak zatahá jednou, dvakrát. Ono mu to nestačilo? To už kočka nechápe. Navíc dobře ví, že opakování v reálném životě nemusí přinášet kýžený efekt. Kdyby totiž stále vysedávala u stejné myši díry, kde už ulovila jednu dvě myši, mohla by brzo pojit hlady. Za prvé po první ulovené myši si ty další dávají víc pozor, a i kdyby ne, tak jich v té díře nikdy nesídlí neomezené množství.

Takže kdo je opravdu inteligentní? Je to ten, jehož hlavní motivací je se jen najíst? Anebo ten, kdo dokáže pružně reagovat, od života čeká i pobavení, legraci, které se dokáže zúčastnit, nebo ji sám navodit?

Ptačí intemezzo

Možná se už ve vzduchu chvěje otázka, proč mluvím jen o kočkách, jako kdyby jiných zvířat nebylo? Ve čtvrtý den stvoření světa zaplnili zemi také všelijací zajímaví „*hbití živočiši, jimiž se zahemžily vody... a rozmanité druhy všelijakých okřídlených létavců.*“ I v tomto případě Bůh „viděl, že to je (také) dobré.“ Je. Stačí se podívat dnes na kraji lesa, na louce, u řeky či rybníka nebo u moře, anebo jen z okna. Je to dobré, ne?

Jak si ochočit pěkného ptáčka

Ochočit si někoho, ten pojem jsem už dlouho neslyšel. Soudím ale, že není neznámý mé ženě, dokázala to už před dávnými lety, když jsme se brali, ale i letos, kdy si malinko ochočila červenku. Ani v tomto případě nepoužila násilí.

Naštěstí už dávno pryč jsou časy, kdy si lidé ve volné přírodě lapali ptáčky, tu stehlíčka, tu zvonka. Naštěstí. Takový ptáček, byť mu lidé doma u kamen „projevovali lásku“, zpravidla moc nezpíval a brzo uchřadl. Kdo touží mít doma nějakého opeřence, má možnost pořídit si nějakého drobnějšího či většího exota z chovu, ovšem nejlépe z chovu adresného, který splňuje řadu docela přísných předpisů. Prodejce pak má i povinnost zájemce informovat o způsobu chovu a krmení daného druhu.

Ne každý má však podmínky pro chov ptáků, a vůbec jakýchkoli zvířat, ale skoro každý živočichy rád pozoruje. Takovému lze poradit, aby je pozoroval v jejich přirozeném prostředí. Ale kde, kde lze u nás spatřit nějakého ptáčka srovnatelného s rýžovníkem, andulkou, korelou, rozelou a vůbec nějakým pěkně pestrým papouškem? Ornitolog by se divil, co že to je za otázku. Copak nežije i u nás dost pestrých ptáků? Sýkora, strakapoud, stehlík, hýl, nebo žluna, a co teprve takový ledňáček, či poměrně vzácně se u nás vyskytující vlha pestrá nebo dudek?

Jen je třeba se za pozorováním vypravit. A nemusí se nikam daleko. Kdo má dům se zahradou, kdo bydlí u parku, nebo má chatu někde na kraji lesa, nechť tiše usedne a moc sebou nemrská. V zimě se ptáci dají přilákat blíž k domu, na krmítko.

S volně žijícími ptáky se snáze sblíží ten, kdo se v jejich blízkosti pravidelně vyskytuje, či tam přímo bydlí. Pak si na člověka snáze zvyknou. Víkendové vyrušení nemusí být ptákům zvyklým na ticho a klid moc příjemné. I když, pravda, i tento rytmus dokážou přijmout. S loňskou a letošní zkušeností s kovidem, kdy jsme od loňského března prakticky neustále na venkově, jsem si uvědomil, že ti ptáci, co v minulých letech před námi prchali, přestože jsme je v zimě pěkně krmili, nyní setrvávají v blízkém okolí. Když například sypu slunečnici do krmítek, na ptáčky mluvím,

vysvětluji jim, že jen dosypu a hned odcházím. A sýkory sedí na vedlejší větvi a jen po očku sledují, zda nemluví jen tak do větru.

Má žena je ještě o něco úspěšnější. Nesla do kompostu vykrájenou zeleninu v misce a ze sousedícího habříkového plotu ji pozorovala červenka. Žena jí vysvětlila, že jde jen do kompostu, aby se nelekala. Nějaká slupka se však držela dna, a tak červenku ještě upozornila: „Neboj se, jen tou miskou klepnu.“ Ptáček naklonil hlavu a po očku situaci sledoval. Buch, buch, slupka se uvolnila, poklop zavřen a červenka pokývla hlavou, jako že dobře, že se teda nelekla. Poučení: I na ptáčky je dobré mluvit, kdo ví, zda tak přesně rozumí lidské řeči, ale tónu, tomu zcela jistě.

Pravda, červenka zezadu nepůsobí jako pestrý ptáček, nepohne-li se, vůbec není díky maskovacímu kabátu vidět. Ta její zemitá khaki je nedostižná. Ale když se otočí, a člověk spatří její červenou hrud', je to nádhera. A já ji vídám přímo před sebou, vždy když odhlédnu od klávesnice. Poletuje za oknem z keře na keř.

Možná by byla na místě i otázka, jak si ochočit člověka. Tak by se totiž mohl zeptat pták a i třeba kočka. A možná by dokonce odpověděli, podobně jako my lidé, že stačí laskavě mluvit a mít trpělivost. Člověk se pak nelekne, odpoví, nasype něco dobrého k snědku, a dokonce otevře svůj příbytek, jako my kočky od sousedů, která u nás už nějaký rok bydlí. Tady je pak zcela jasné, kdo si koho ochočil.

Hleděl jsem do žlutých očí

Zaslechl jsem buchnutí a vyjda ven, spatřil jsem na zemi, pár kroků od krmítka, poměrně malého dravce. Ležel na zádech, hleděl na mě upřeně sírovýma očima a napřahoval pařáty. Došlo mi, že zřejmě zaútočil na krmítko ve větvích jeřabiny a neuspěv, nevybral zatačku a narazil do okna. Naštěstí se vzpamatoval dřív, než k němu přiběhla kočka, která pospíchala podívat co se to tu děje. Okamžitě však vzlétl a nízkým křivolakým letem zmizel.

Po necelém měsíci se mi však podařilo tohoto nevelkého dravého ptáka vyfotografovat v pozdním odpoledni, kdy nám nečekaně usedl na plot. Fotil jsem ho, asi na pět metrů, sice jen přes okno, nicméně programem „přes sklo“, takže pro zkušeného pozorovatele byl k poznání. Když jsem totiž kamarádům z České společnosti ornitologické, Zdeňkovi Vermouzkovi a Vaškovi Zámečnickovi, fotku poslal a popsal své předchozí pozorování, jednoznačně určili, že to je krahujec, přesněji samice krahujce. A Zdeněk upřesnil, že samec by byl o něco barevnější.

Podle Zdeňka Vermouzka je pro krahujce takovéto jednání a způsob lovu zcela typické. I s tím naražením do okna. Krahujec totiž loví i v obcích, mezi domy. A prý se dá s krahujcovým působením na zahradě počítat i nadále, když totiž zjistí, že je v místě dost ptáků, tedy možné kořisti, bude sem zaletovat častěji. Ale jen co se stromy olistí, a přestanou se dosypávat krmítka, nebude to pro drobné pěvce tak zlé. Ostatně ti hbití se, jak doufám, chytit nenechají. A krahujcova přítomnost by třeba mohla znejistit straky, které se v okolí nyní pohybují, staví si hnízdo v koruně vysoké borovice, a malí ptáci se jich bojí.

Když je vše v jakési přirozené rovnováze, neměl by člověk do děje moc vstupovat, často totiž více uškodí, než prospěje.

Tedy nevstupuji a pozoruji. A jak se dívám nyní na snímek krahujce na plotě, najednou se mi zdá, že to jsou hradby, a napadá mě...

Jaké to světlo vyšlo za hradbami?
Všechno zlé pryč, a Pán Bůh s námi!

O šplhálkově konkurenci

Správně se tedy jmenuje šoupálek, ne šplhálek, a navíc tento malý ptáček nepatří mezi šplhavce, jak by se mohlo zdát, kam přísluší datel, strakapoud či žluna. Šoupálek je pěvec, podobně jako stejně velký brhlík, a oba dovedou velmi zdatně pobíhat po kmenech stromů nahoru i dolů, ano i hlavou dolů. A právě tím se tito dva šikovní pěvci odlišují od šplhavců. Všichni se však dovedou pohybovat po drsnější omítce, a žluny i strakapoudi občas udělají do zateplených fasád domů nepěkné díry.

Ten, kdo už viděl na zdi sedící vrabce, či nějakou sýkoru lovící hmyz, nepodiví se, když tam spatří kosa nebo červenku. Pravda, po kmeni stromu kos nepobíhá, v kůře se pro něj nic lákavého neskrývá, a ani nemá nožky ideálně uzpůsobené k zachycení. Ale na zdi porostlé přísavníkem, na jehož větvích jsou po celou zimu chutné plody, tam kosi rádi zamíří. To je jiná. Pozoruji je takto již několik let a zdá se mi, že ta „naše“, tedy ta několikátá generace odchovaná u nás na zahradě, leze po větvičkách čím dál obratněji. Kosi využívají opěry ocasních per, podobně jako datli. Opravdu jsou učenliví. A bystří. Například při hnízdění na nás již poplašeně nekřičí a o naší kočce vědí, že je sice ráda pozoruje, ale neloví je, ani jejich mladé. Spíš mi přijde, že je hlídá. Takže kosů přibývá. V zimních měsících jich vídám na zdech hodovat minimálně pět, a často i osm. A mezi nimi se osmělují zobat i sýkory koňadry a modřinky a také červenka. To když se jim už přejedla slunečnice v krmítku. A zmíněný vrabec? Ten komicky usedá jen na hrubou omítku, přísavníkem se neproplétá.

Nabízí se ale paralela s lidskou společností. Již ve škole se každý setká se šplhavci či šplhouny. Do mnohých by to člověk řekl rovnou, takže se nediví. Je na nich patrná usilovná snaha lézt stále výš a použít k tomu všechny prostředky. S odchodem ze školy ti průhlední podlézavci zdánlivě mizí. Ale oni nevymizí, jen zdokonalili metody, dovedou využívat mimikry a nabyli rafinovanosti. Ti nejúspěšnější dovedou podlézat jak těm nahoře, tak i těm dole. A tihle oboustranně obratní pak mají našlápnuto k výstupu do nejvyšších pater.

Poučení z ptačí říše, žít a nechat žít, neboť má každý pták na obloze (i v lese či na zdi) své místo, to v lidské společnosti nebude fungovat. Ovšem vymyslet mechanismy, aby šplhavci nedostávali takové šance, to asi nelze. Takže je vůbec možné vyvodit z přírodních dějů nějaké poučení? Je. Když se kosi na zdi tak cpou, že až skoro padají, předvádějí všemožné komické kousky, rozesměje se pozorovatel na celé kolo. A toho se najednou polekají, honem vezmou křídla na ramena a jsou fuč. Jenže jen na čas. Za chvíli jsou zpátky. U kosů to je radost, kdo by tu jinak na jaře tak krásně zpíval. Ale u jiných šplhounů...?

Aprílová věštba z letu ptáků: všechno dobře dopadne, ale nepůjde to lehce

Kdo by nechtěl znát budoucnost, vědět, co nás čeká? Já tedy raději moc ne, ale přesto jsem se pokusil si zavěstit, když jsem pozoroval let ptáků. Nu a po soustředěném pozorování ptactva nebeského předkládám aktuální nejnovější věštbu vycházející z nejstarších poznatků starých i mladých Řekův a Římanův, item Egyptanův a Chaldejcův:

Tak tedy ano, v delším horizontu nás čekají úspěchy, protože na konci pozorování všichni ptáci, když jsem zatleskal, vzlétli ze zahrady vysoko, převysoko, a byli to vrabci, stehlíci, holubi, sýkory, červenka, hrdličky, kosi i střízlík, a také straka, která vše pozorovala z bezpečného odstupu, tedy sedíc na vrbě. Nejprve ale ptáci poletovali nahoru a dolů a měnili směr, tudíž lze očekávat všemožné překážky a někteří přiletovali zleva, což značí potíže a komplikace, ale jelikož to bylo proti větru, převažovali přiletovavší zprava, z čehož lze usuzovat na to, že nakonec se všechno bude dařit a půjde hladce. Ale patrně až bude více foukat zprava.

Občas někdo z ptáčků zazpíval, a to znamená, že je třeba být stále na pozoru, zvlášť když se z dálky ozývá křik straky, to je přece jasné varování. A vidět straku znamená, že se dají očekávat zprávy, a to dobré i špatné. Tento pták vůbec nemá dobrou pověst, o strace lidské nemluvě. Zdáli se ozvala kukačka věstící blahobyť. Ale nejspíš jen pro sebe, umí přece tak šikovně využívat své pracovitě a laskavé sousedy. Ale že by to s tím blahobytem platilo obecně, tomu bych zase tak moc nevěřil.

Ptáků na dohled bylo opravdu dost, a z toho lze vyvodit, že konečné rozhodnutí se blíží. Ale jaké a jak rychle přijde? To přesně z letu ptáků poznat nelze, zřejmě jen ten dobrý konec, že to nakonec, nakonec dobře dopadne.

Snad se dá ještě napovědět, že kdo spatří ledňáčka, může očekávat čtyřicet dní klidu a pohody, a ten, kdo na Štědrý den zahlédl střízlíka, může jistojistě počítat se štěstím. Málokomu se podaří zahlédnout sovu, tudíž moudrosti bude pomálu. Zato jsme všichni viděli, nebo ještě uvidíme vrabce, a to je radost, vždyť vrabce viděti znamená soucit a empatii. A obého je tak třeba! A to už snad ani není apríl.

Vrána k vráně, Čech k Čechovi...

Kdyby praotec Čech přišel pod Říp až po elektrifikaci země, nejspíš by na základě pozorování vlaštovek nebo jiříček na drátech znělo přísloví o ptácích k sobě usedajících a rovné si hledajících trochu jinak. Vzniklo však podstatně dříve a protože Čechové bývali dobrými pozorovateli, svým rčením jistě chtěli vyjádřit i něco více, než jen pouhé konstatování, že nějakí ptáci si rádi sedají vedle sebe.

V době stěhování národů zejména v dalekých končinách, odkud Čechové přišli, byli z ptáků nejnápadnější vrány, havrani, občas orel nebo sup a snad v houštích na březích řek nějaký ten slavíček. Čechové však kromě přírody pozorovali zejména své sousedy, o kterých si na základě neblahých zkušeností z oněch dálných krajů nedělali žádné iluze. Ostatně to bylo i důvodem pro jejich cestu na Západ.

A možná si právě při studiu sousedů všimli, že se sdružují podobně jako vrány. Vrány se po většinu času, tedy kromě vzácných chvil hnízdění, kdy se věnují životu v páru a odchovu mláďat, shlukují do početnějších hejn, a především proto, aby něco společně podnikly, ulovily, snědly, rozklovaly a cítily se silnější. Mnohdy to bývá na úkor sousedů, u vran těch ptáčích, u lidí těch lidských. Jistě se

tak chovali i Čechové, ale negativní vlastnosti člověk přece vždycky mnohem lépe vidí na sousedovi.

Vrány jsou chytré, ale i ta jejich chytrost má své limity. Je-li vrána sama, dá se snáze obelstít, jak krásně vypráví Ezopova bajka o vráně, sýru a lišce, kde je jí mazaná liška chytrým protivníkem. Ovšem pokud je vrána jen mezi svými, hned tak se doběhnout nedá, snáze odolá.

A co my Čechové, sousedé? Nestálo by za to vzít si poučení od vran? Držet pospolu, nenechat se rozhánět, nesadat na lep mazaným lichotníkům. Kéž bychom dokázali, podobně jako oni černí ptáci, spolupracovat, občas si zakrákat, byť i někdy méně libozvučně, popřípadě i poklidně usadat pospolu.

Ku příkladu dudka...

Ku příkladu dudka chocholatého (*Upupa epops*), na rozdíl od vrabce či sýkory, viděl málokdo. Skoro to vypadá, že ho mnozí znají leda z obrázků. Tak těm povím, že dudek doopravdy existuje. Viděl jsem jej před lety ve Florencii, v Zahradách Boboli (Giardino di Boboli), kde se nízkým houpavým letem třepotal mezi sochami múz a chvílemi měl chocholku složenou a chvílemi rozevřenou.

Když jsme tento zážitek líčili kamarádům od Litomyšle, trochu se ušklíbili, že tam u nich je dudků fůra... „Až je musíte ze zahrady odhánět holemi, ne?“ Dovolil jsem si parafrázovat Ephraima Kishona, který podobně líčil zážitek s hejny motýlů ve slavném „Údolí motýlů“ na ostrově Rhodos. „Chacha,“ zasmála se Táňa, která hned pochopila, na co narážím: „Ne, opravdu tady jsou.“

No a před třemi lety jsem jej spatřil v jedné vísce na dohled od hradu Točnick, procházel se zrovna u silnice. Existuje tedy i zde! A před pár dny mi psal kamarád, že u nich za Příbramí dudka také mají, a jakou mají radost, když se z lesa ozývá to jeho dududu.

Dudek je tažný pták, z jižních zimovišť přilétá tak v dubnu. Byl už ale také spatřen například v bývalém vojenském újezdě v Milovicích, kde na pastvinách nachází dostatek potravy, sbírá tam totiž hmyz.

Škoda, že těchto krásných ptáků u nás moc není, uvádí se kolem stovky hnízdicích párů, to vážně není mnoho. Například ledňáčky vídám častěji, na různých potocích, i na tom Červeném u nás. A také občas poletuje u Vltavy, na dohled od Karlova mostu, u Novotného lávky.

Ledňáček bývá obdivován pro své barvy, že zazáří jako drahokam, když letí nad vodou, a je to pravda, a dudek je znám zase především půvabnou chocholkou. Ale kromě toho je prý dudek ptáček chytrý, či přímo moudrý, a proto byl zřejmě oblíbeným ptákem krále Šalamouna. Ano, toho krále, který na Hospodinův dotaz, jaký že dar by si přál, odpověděl, že moudrost. Snad i proto byl dudek v roce 2008 zvolen v celonárodním hlasování národním ptákem státu Izrael.

Ovšem zdá se, že setkávat se s moudrostí, a nejen u nás, je stejně vzácné jako to setkávání s dudkem. Ale pravda, občas je o ní slyšet, i když asi stejně vzácně jako lze zaslechnout ono dududu.

Nejen o ptácích...

Všude dobře, a jak doma?

(jarní rozhovor)

- Podobně jako lidé jsou i někteří ptáci usedlí, a jiní tažní, čili poněkud kosmopolitní. A právě ti by mohli říkat, že je všude dobře, v cizině, i doma. Ti místní, či usedlí by asi spíš souhlasili s tím, že doma je nejlépe, jak praví známé přísloví. A možná, že tam, kam ptáci při svých tazích zalétají, tamější lidé také říkají, že jsou jejich, a že právě tam je jejich „doma“.

???

- Co že mě k takové úvaze přivedlo? Každoroční přílet špačků, čápů, vlaštovek, jiříček, rorýsů. A už jsou tady! Myslím si, že to „jejich doma“ je tady u nás, protože zde vyvádějí mladé. Ano, tady doma, ne na cestách. Ostatně migrují i jiná zvířata. Cestují na místa, kde najdou dostatek potravy, a pak se zase stěhují jinam, kde je zvykem mít mlád'ata.

- Jako lidé?

- Jako lidé. Mnozí jednájí podobně. Jedou si někam do světa vydělat a něco zažít, a pak se vracejí domů založit rodinu. Ale někteří už tam zůstanou a usadí se, kde je lepší bydlo. Existují však i tací, kteří „jsou na cestách pořád“, neboť nemají nikde stání a hledají buď nová a nová dobrodružství nebo ideální místo, kde by to tedy už doopravdy „zapíchli“. A to nezmiňuji nomády...

- A co ti, kteří navštívené místo využijí, všechno sežerou a odletí?

- Myslíš špačky nebo kobyly? Pokud jde o špačky, tak pokud jim lidé prostřou stůl, není divu, že se před odletem pořádně nabaští. Třeba na sladkých hroznech. Ostatně i během roku si rádi pochutnají třeba na třešních. Při troše vstřícnosti se s nimi ale lidé podělit mohou. My například jim celý vršek třešně ponecháváme k ozobání. Nezapomínáme, jak zjara krásně zpívají a vyzobávají z trávníku velké housenky (osenice). I když, měl-li bych vinici, nejspíš bych je tak smířlivě nevnímal. Jenže kobyly, to je jiná, to je už skutečná pohroma, třeba na jihu Evropy či v Africe dokážou sežrat úplně všechno. Však i jich použil Hospodin jako „osmé rány egyptské“, aby přiměl

faraona k propuštění Izraelitů z otroctví. Jen dodám, že i to bylo málo, a ještě bylo třeba přitvrdit, devátá rána znamenala několikadenní tmu a desátá zahubení prvorozených.

- To jsme se ale dostali daleko od tahu ptáků, migrace zvířat ke stěhování lidí. A navíc snadná přirovnání bývají ošidná. Nebylo by lepší se radši zamyslet nad střídáním ročních období a těšit se z příletu a odletu ptáků?

- Zase ta řečnická otázka, co je, či co by bylo lepší! Omlouvá tě jen to, že nežádáš, aby kvůli tomu vznikl zase nějaký zákon!

- Zákon nežádám, a na řečnickou otázku se pokusím odpovědět slovy písne Jaroslava Hutky... Co je, tedy ne nejlepší, ale rovnou nejkrásnější? No přece „ta lidská svoboda!“ Tak tedy svobodu lidem i ptákům! Kobylkám radši ne!

Kdo má rád jablíčka? Leda jen „běžek“

Možná, že kdysi za devaterými horami a devaterými řekami a vlastně i moři jednou žil byl jeden běžek. Vlastně dosud žije, ale české jméno „běžek“ není jeho pravé jméno, to mu jenom dal jakýsi chlapec, v němž by starší čtenář mohl vidět hošíka s podobnými nápady, jimiž vynikal Kája Mařík. Ať tak či tak, onen kluk na Coloredo-Mannsfeldském panství to nejspíš řekl jen tak žertem. Jakýpak běžek, tohoto křečkovitého savce přivezl z Ameriky do Čech hrabě Jeroným v roce 1905, a říkal, že to je muskarat. správně česky ondatra.

A chlapec, mám za to, že se jmenoval Jenda, rád pozoroval tyto hbité živočichy, a sledoval, jak se jim v lesích okolo Dobříše líbí a daří. Ondatry se šířily podle vody, po proudu i proti proudu potoků, a zalíbilo se jim zrovna pod sadem Jendových rodičů. Jednoho dne na konci léta školák zamířil obhlédnout panenské renety, ty měl rád, a co nevidí? K plaňkovému plotu uhání nějaké zvíře! Takové příkrčené, připomínalo běžící kunu, tchoře, nebo spěchajícího ježka? A neslo v tlamičce červené jablíčko, právě tu panenskou renetu. Co to je, co to tu běží? „Běží tu běžek,“ zvolal.

Pod plotem zrovna kráčel pan řídící učitel Zahrádka, mířil na houby k Brdskému hřebeni. Otočil se a tázavě povytáhl obočí. Jenda ještě pln dojmů na něj křikl: „Nesl si jablíčko, běžel tu běžek.“ Pan řídící kroutil hlavou, bylo mu divné, že by si jablíčko nesl ježek. Ano, je jasné, že se přeslechl, on to však v tu chvíli netušil a hned dalšího dne dal tuto příhodu k dobru v hospodě při mariáši. Shodou okolností to zaslechla paní hostinská, a ta to další den pověděla malířce, kterou měla do podzima na bytě. A ta malířka měla právě zakázku na ilustrace do pár dětských knížek, no a tahle představa se jí zalíbila. Jenže malovat ježka s jablíčkem v zubech, to se jí nezdálo. Ale co mu ho napíchnout na bodliny? Výtvarně úžasná představa! A už byl na světě ježek s jablíčkem na zádech i blud o tom, že ježek jablíčka miluje.

Anebo to tak nebylo? Lepší vysvětlení tohoto „ježčího klišé“ mě nenapadá. Jen je asi třeba zdůraznit, že ondatra si na jablíčku pochutná, ale ježek opravdu ne. Je to hmyzožravec, který navíc

nepohrdne různými bezobratlými, například slimáky či žížalami, ale troufne si i na malé obratlovce. A žádná jablíčka si na zádech ježek opravdu nenosí!

.....

A dalo by se takhle mluvit o spoustě dalších zvířat, o psech, o slepýšovi, o antilopě u Mrtvého moře (možná, že to byl v Bibli zmíněný „díson“), anebo o damanovi. Všem se dá porozumět. Pochopit jejich chování a jeho příčiny. Někdy to je obtížnější, někdy snazší.

Třeba: před nějakým časem si mi Miloš postěžoval, jak ho kůň Pepa zlobí, jakoby naschvál se lekne kdejaké pampelišky a moc ho neposlouchá. Až jsme se zase potkali, oba se usmívali, ano, Miloš i kůň. Copak, copak, říkám. Ale, přišli jsme na to oba, nechám mu vůli a najednou nám to jde. Jen stačilo podívat se navzájem do očí. To by asi potvrdil leckterý chovatel či majitel koně, psa, kočky. Uvědomit si, že je potřeba umět respektovat svobodnou vůli dotyčného. I každé zvíře má svobodnou vůli! A jelikož mám asi největší zkušenost s kočkami, a s jejich svobodnou vůlí a svobodmilovností, vrátím se k nim...

Zase ke kočkám...

Kočka už je doma...

Už je doma! Bývá to v podvečer radost, že už kočka přišla na noc domů. Mohli bychom jí nechávat dvířka otevřená i přes noc, proč ne, ale má to svá rizika, a také se člověk zrovna klidně nevyspí. Za prvé někdy si kočka přinese v noci či k ránu myš, a hned je po klidu i po spánku, za druhé si může přivést kamaráda, a ten, co chodíval za tou naší, rozhodně nebýval moc tichý.

Takže kočičí svoboda není bez hranic? Není, však taková není ani lidská svoboda. Ale kdo si hranice uvědomí, většinou je úlevně přijme. Pravda, někdy ne zrovna úlevně a také ne každý, a to se týká i koček. Ale každá kočka je jiná. Naše první kočky byly původem „bytové“, ve městě nevycházely, jen na letním bytě si venkovní svobody užívaly přes den a k večeru přicházely domů. Nutno přiznat, že ne úplně pravidelně a párkrát až za hluboké noci.

Naše kočka současná, která „si nás osvojila“, byla původně také pražská, ale když se její majitelé odstěhovali na venkov, dostala volnost, ale s tím, že už domů nesměla. Proto začala docházet k nám, kde se usídlila nejprve na zahradě, ale pak radostně i v domě. Měla volnost přicházet a odcházet po libosti. Jenže pak na podzim onemocněla, nakonec byla nutná i operace, a musela na zimu s námi do pražského bytu. Zvykla si tam bez problémů. Nyní zase tráví léto na zahradě a zvesela přichází se setměním domů. Někdy je však třeba ji zavolat. A někdy víckrát. A klap, dvířka se zavřou a má doma klid, a my také. Už sem nemůže lézt kocourek ze sousedství vyjítat krmení ani povykovat, sypeme mu teď do misky venku.

I když člověk kočce svobodu poskytne, byť i trochu omezenou, stejně se o ni bojí, aby se nezaběhla, aby někam nevběhla, aby ji někdo nesebral nebo jí neublížil. Svoboda totiž vždy znamená nějaké riziko. Navíc, poskytnu-li svobodu, musím počítat, že "obdarovaná" ji může využít po svém, a někdy se mi to zrovna nemusí líbit. A nenaznačí mi tím naopak, že bych z toho měl sám pro sebe něco vyvodit?

Například to, že svoboda nemůže fungovat bez vzájemného respektu? I tedy s tím, že můj respekt ke kočce je pohříchu lidský a ten kočičí ke mně kočičí? Třeba tak?

O sardinském kocourkovi, a nejen o něm

Snad na všech ostrovech Středozemního moře se to kočkami jen hemží. Aspoň takový dojem si odnáší turista, tedy člověk, který se pohybuje spíš podle vody a v přístavech, kde se pro tyto malé šelmy vždy najde něco k snědku. Anebo tu žije víc lidí ochotných se podělit a postarat.

Divoká a hornatá Sardinie, druhý největší italský ostrov, je velká asi jako třetina Čech, ale nežijí zde ani 2 miliony lidí. Takže i těch koček je zde logicky méně. Lze je spatřit v pro ně přirozeném prostředí, okolo řídce rozesetých usedlostí, ve městech, a samozřejmě i u moře. Na Sardinii se vystřídala celá řada vládců. Původní Sardy si podmanili Římané, bylo zde posléze i Sardské království, ostrov patřil námořním republikám, Janovu a Pise, pak Španělům, Francouzům, angažovalo se i Rakousko, a až po sjednocení Itálie připadla Sardinie Italskému království a posléze Italské republice. Vystřídalo se zde tolik vlivů, a přesto jsou tu kočky prakticky stejné jako u nás, jen občas lze zahlédnout „jižanštější rys“, štíhlost, delší nohy, a někdy i kresbu, která připomene ocelota.

Kočky, co někam patří, neprojevují velký zájem o kontakt s náhodným kolemjdoucím, ty víceméně volně žijící nebo trpěné, rády přijmou nabídnutou potravu, ale pohladit se nechají málokdy, ne každá se osmělí. V obchodech je nabídka krmení podobná jako u nás, a vyzkoušeli jsme, že kočkám chutná. Pokud člověk hodlá takovým „kočkám pokřovním“ přilepšit, je dobré přinést i vodu a misku, občas se ztratí i z míst, kam jsou kočky zvyklé si pro příkrmení chodit.

V restauraci, kde jsme večeřivali, měli „pana domácího“, krásného zrzavého kocoura, a ten byl pěkně vyběravý. Mečoun mu nejel vůbec, treska mu přišla suchá, ale losos, to bylo ono! I další

tučná ryba, jejíž jméno nám zůstalo utajeno, mu šla pod vousy. Inu, mlsný kocourek. Připomínal mi kocourka z básničky Josefa Václava Sládka o mlsounovi Rudovouskovi:

*Náš kocourek rozmrzelý
sněd' jen husu, nechal zeli...*

O tom sardinském by šlo zaveršovat:

*Sardský zrzek mečouna nemusí.
Zato lososa, toho rád okusí...*

A k intenzivnímu prožitku přímořského podvečera patří samozřejmě procházka kolem moře, pozorování západu slunce, ale i v písku slídících koček. Ano, jsou to šelmy.

Dáš mi mobil potichu?

Nejdřív si žena řekla, že jsem nějak moc zpovykáný... Už jsem totiž ležel, a než jsem si vzpomněl, že jsem si telefon nevypnul, skočila ke mně kočka, stočila se do klubíčka a položila si mi hlavu do dlaně. No, přece ji nevyruším. Žena mi vyhověla, i když se mi trošku posmívala, ale jen potichu, aby kočku nevyrušila.

Vyprávěl jsem to v jedné společnosti. A podivili se: „To jsi nemohl kočku kousek odsunout a vypnout si mobil sám?“

„No, to přece nešlo!“

„A proč?“

„No, protože by třeba odešla.“

Prvotní podiv se proměnil v mírný nesouhlas, vždyť by třeba kočka za chvíli přišla znova. Přitom všichni tvrdili, že nají zvířata rádi, a i doma jedni měli dvě kočky, takže se nedá mluvit o nějakém nepochopení zvířecího chování, spíše toho mého. Ostatně také každá kočka je jiná.

Ta naše ale rozhodně není žádný uzurpátor, kdepak, je spíš přehnaně ohleduplná, takže když se jí zdá, že nepřišla zrovna vhod, třeba když se zavrtím, tak honem decentně odejde. A někdy pak zase přijde. No jo, ale co kdyby to během mé siesty nestihla? Co bych pak asi z té siesty měl?

A ještě příhoda z dneška, když jsem právě tohle dopisoval. Žena na mě volala, že něco slyší, že mi nejspíš někde vrní mobil: „Nemáš ho ještě pořád potichu?“ Přicházím, hledám, nacházím. Telefon nevrní, zato na pohovce vrní kočka. Ne, nepřede, jen tak si odfukuje a při tom vydává takové legrační zvoučky. Jako kdyby souhlasila s mým vysvětlením. Anebo to byl příslib, že příště už ji nějaké malé zavrtění nevypudí?

Ano, dnešní povídání bylo o třech nezbytnostech mého žití, o kočce, o mé ženě, a o telefonu.

Bezútěšný fejeton s dobrým koncem (zatím)

Dobrý konec bude, to radši předesílám, aby se to vůbec chtělo někomu číst. Takže: Lidský život je většinou delší, než život kočky. Je tak čas si na životní změny zvyknout, vyrovnat se s končícím dětstvím, zjistit, že naděje vkládané do nabyté dospělosti a do zdánlivé svobody bývají liché. Je dost času na to, vyrovnat se s neúspěchy a stihnout si uvědomit, že úspěchy v práci i v životě bývají leckdy dočasné, ale také, že kondice a síla mají své hranice. A posléze přijmout fakt, že život končí. Mnohdy tak kvapně, že se ani na onen Konec, či nový Začátek člověk nestačí připravit.

S výjimkou některých želv, slona, či třeba papouška žako, se zvířata okolo nás dožívají podstatně méně. A sem patří i kočka, pes a jiná domácí zvířata. Čím bližší vztah k nim člověk má, tím je jejich smrt smutnější, dojemnější, vždyť jde o členy rodiny. Skoro každý chovatel, ať již kočky, psa či jiného zvířecího miláčka, prožívá při jeho odchodu dilema, zda si pořídit další zvíře a zase se bát smutného konce. Bývá to těžké rozhodování, ale většinou zvítězí touha po zvířecím pohledu odněkud z koutku, z křesla nebo z polštáře, po zapředení. A někdy i rozhodne „náhoda“, že třeba kočka jaksi sama přijde a usadí se... To byl i náš případ.

Avšak kromě domácích zvířat, se kterými se sdílí dům, jsou i zvířata volně žijící v okolí, s nimiž do jisté míry sdílíme teritorium. Zdá se, že žijí svobodněji, volněji, ovšem i se všemi riziky z toho vyplývajících, a v důsledku toho asi také poněkud rychleji. Při pohledu na ně si člověk uvědomí, jaká to je vlastně dokonalá alegorie lidského života. Roztomilé dětství, trochu nezkrotné mládí, někdy veselá, někdy až zpupná dospělost.

Dotyčný, ano, mám na mysli kocourka, jistě to leckdo již poznal, se totiž pohybuje periodicky po naší zahradě, s naší kočkou se pozdraví, a když nemá nasypáno v mističce, pověří ji, aby nám to zašla připomenout, sám se asi ostýchá, anebo přímo bojí?

Felixe, tak mu říkáme, jsme jednu dobu nechávali i vstupovat do domu, ono to ani jinak nešlo, když se neptal a prostě chodil dvířky naší kočky. Ale už jsme od toho upustili, protože uvnitř mocně značkoval a navíc po nocích „křičel“. Bylo to zvláštní, když jinak je tak plachý, že nás k sobě nikdy nepustil, natož aby na sebe nechal sáhnout. Tak se teď se Sísou kamarádí jen venku. Pozorujeme jej, jak se tu promenuje po kocouřích hrátkách, tu vítězně, tu je trochu pocuchaný. Ale vždy se vylíže.

Nicméně už je vidět, že není už žádný mladík. Zejména včera, když si přišel pro něco na zub, tak spíš přikulhal, napadal na levou přední tlapku a i levá zadní mu trochu podklesávala. Ale k misce vyskočil, najedl se a pak se Sísou společně vyhlíželi ze zápraží.

Říkal jsem si, že se kocourek jistě vylíže i tentokrát... Dnes, kdybych nevěděl o jeho včerejším pajdání, ani bych si nevšiml lehkého zaváhání, když se s naší domácí zdravili. Ale ano, je to zatím. Stejně jako s námi, s lidmi. Zatím.

Na Nový rok o kočičí krok!

Ano, již na Nový rok se začíná prodlužovat den, a nejspíš jen o ten slepičí krok, jak praví rčení. Ale i kočka přece dokáže dělat drobné krůčky, tak by se možná dalo mluvit i o kočičím kroku, kdežto na kočičí skok si ještě budeme muset počkat. Nejdřív asi přijde skok „z moci úřední“ a na konci března se astronomický čas opět posune o hodinu kupředu, na čas tzv. letní.

Nicméně já věřím, a myslím, že nejsem sám, že podzimní návrat k astronomickému času, kterému se nesprávně říkalo zimní, by mohl už zůstat. Však se už ukázalo, a i prokázalo, že neustálé šoupání začátkem dne ničemu neprospívalo, nemluvě o tom, že pro ty, kdo nenesí hodinky, to bylo spíše matoucí.

Ano, například pro kočky. Sotva si zvykly na čas ranního hlazení, krmení a předení, už aby si zvykaly na posun. Týká se to i oněch slepic, které si to na Nový rok tak krátce vykračují. Též jsou zvyklé mít svůj režim, který se řídí podle slunce, a nikoli podle toho, jak někdo svévolně posunuje ručičky hodinek. A co teprve krávy, jimž se mění hodina ranního dojení!

Skončí někdy jarní a podzimní přeřizování hodinek? Doopravdy? Jak dlouho se to už řeší? Minimálně 20 let. Jistě by si návratu ke starému dobrému astronomickému času užila i zvířata.

Možná se to nezdá až tak významné, ale posunutí hodinové ručičky o hodinu zpět na konci října by mohlo být vnímáno jako symbolický návrat k jistotám, k tradičním hodnotám. Anebo, ještě lépe, by mohlo být důvodem k zamyšlení o čase vůbec. Co to je za veličinu, jak se dá měřit? Existuje vůbec, nejde jenom o jsoucno, tedy bytí, které nabývá různých forem a prostě „je“?

A třeba by se dalo o času mluvit podobně jako o penězích, tedy nemluvit, prostě jej, stejně jako peníze, mít anebo nemít. A dokud ten čas člověk má, letní nebo zimní, to je nakonec fuk, měl by se o něj umět podělit, s bližními, ale i s kočkou. A právě to už by mohl být ten první novoroční kočičí krok.

O čem mi Míša vyprávěla

Na co vždy přijde řeč s Míšou, kamarádkou černých kocourků Emouška a Venouška? No, přece na kočky, a na to, jaké vyvádějí kousky. Tentokrát jsme vzpomínali kromě toho i na kočičí gramotnost, nebo spíše jen zálibu v psaní.

Hned jsem dal k lepšímu, že si naše Síska lehá mezi monitor a klávesnici. A někdy ji zadními tlapkami tak posunuje, až si ji musím dát na klín. No, někdy Sísu, někdy klávesnici. Jenže Síska čas od času sama píše. Možná, když chce mnou napsané trochu doplnit, například jak mi dopsala onehdy „mniseniffuza“. Většinou však, a toho si považují, s mými vývody souhlasí.

Míša se rozesmála: *To můj otec jednou psal lékařský odborný článek. Così o genetickém výzkumu a náchylnosti k onkologickým onemocněním. Nakonec, celkem spokojený s výsledkem, si šel uvařit kávu. V klidu jsme si ji spolu vypili. Pak se vrátíme do pracovny, otec mi chtěl článek ukázat. No a od knihovny po nás pokukoval náš Drajfus, to byl náš první kocourek. Otec usedl a zděsil se. „Kde to mám? To je konec, já jsem to snad neuložil! Nebo uložil? Ale kam? Článek je pryč! To zvíře! Drajfus mi to musel vymazat!“ To zvíře raději na nic nečekalo a honem zmizelo.*

Říkala jsem si, že to není možné, otec přece psal často, nebyl žádný počítačový nováček, nemohlo se to všechno ztratit beze stopy. Podívej, říkám, soubor tu je. Ale je prázdný, opáčil táta. Byla to pravda, jen bílé stránky, ale vybavila se mi Drajfusova záliba v podřimování v blízkosti monitoru a ... Začala jsem rolovat po bílých stránkách, a hle, na stránce 10 584 začínal ztracený text! Hurá! On totiž kocourek nejspíš usnul na enteru a pěkně na něm spal, dokud si táta nevypil kávu. Možná by se dalo spočítat, jak dlouho to trvalo. Takže pozor na kočku v blízkosti klávesnice!

Ano, kočka umí být vtipná a dovede to projevovat různými způsoby. Mívá také různé připomínky. Naši Sísu například zajímá psaný text, který občas i komentuje, mňouknutím, předením či něco málo připíše. Obrázky ji však zaujmou jen někdy, a například snímky hub jí neříkají vůbec nic. Možná by ji zaujal atlas myší, ale ten v knihovně nemáme.

O kočičích dobrodějkách

Vypadá to jako pohádka, ale je to pravda pravdoucí. I když ta starší paní, co přišla o svou kočičku a říkala si, že si už asi novou nepořídí, žije za devatero bloky a devatero křižovatkami. Z nového menšího bytu, kam se přestěhovala, měla výhled do volného prostoru porostlého stromy, pod nimiž si rozbili trhovci a trhovkyně své stánky. Ráda se tam dívala, pořád se tam něco dělo.

Všimla si, že tam žijí také kočky. A že se o ně starají tři nebo čtyři paní, asi prodavačky, které je pravidelně krmí. Sotva k večeru ruch utichal, začaly kočky i s koťaty vycházet. A tu si paní všimla tak hezkého zrzavého kocourka. Nedalo jí to a s těmi prodavačkami se seznámila. O kočky se začaly starat nějak spontánně, neb se jim jich zželelo, ale po čase si uvědomily, že není dobré kočky jen krmit a tím je vlastně podněcovat k dalšímu rozmnožování. Proto se ty dobrodějky obrátily na nedaleko ordinujícího veterinárního lékaře. A měly štěstí, byl to také dobroděj, nabídl se, že bude měsíčně kastrovat pět kočiček zdarma. Ještě ty hodné paní mohly počítat s jeho pomocí při léčbě kočiček. Navíc se snažily kočky a odrostlá koťata udávat do dobrých rukou, kastrované, odčervené. „Opravdu?“, dotázala se naše paní. „A co ten zrzavý kocourek, toho bych mohla mít?“ Ale zrzek se tam od té chvíle už neukázal. „Však on přijde, my ho pro vás chytíme,“ pravily dobrodějky. Jenže se neukázal ani v dalších dnech. „Ale máme tu dvě kastrované sestřičky, podívejte se.“ Kočičky se hned k paní přitulily. Inu chtěla jednu kočičku, vezme si tedy dvě, když jsou na sebe zvyklé. Doma se jim zalíbilo a byly spokojené.

A když se paní vydala k dobrodějkám na kus řeči, poreferovat a také poděkovat, hned jí radostně hlásily, že už zrzečka mají a už také vykastrovaného, že jim to tento měsíc vyšlo, a pan doktor je zase zasponzoroval.

Co si počít? Nechtěla jsem už žádnou, pak jednoho kocourka, a teď mám dvě kočičky. No, pomyslí si, dvě nebo tři, to už je vlastně jedno, to zvládnou. Vzala si tedy ještě zrzečka. A doma má teď opravdu hodně veselo.

A poučení? Kdo nechce mnoho, tomu bývá často přidáno. A jak je vidět, týká se to leckdy i koček.

V peřinách je veselo!

Tedy veselo bývá zejména tam, kde je kočka. Ale nejveseleji snad je, když se povléká postel. A zejména když je pod mrakem, slunko již několik dní nevykouklo, tudíž je tak nějak smutno.

Zde je návod: Nejprve rychle stáhnout povlečení, prostěradlo také a hodit je na hromadu. Rychle, než si kočička stačí všimnout, jinak se pak celá procedura moc protáhne. Jenže ona stejně většinou stihne vyskočit na hromádku prádla, a nedovolí hned nacpat pračku. Co teď? Snadná pomoc, stačí přistoupit k druhému kroku: obracení matrací. To je pořádná změna! Kočka hned skočí na obnažený rošt a rozhlíží se. Opět je třeba chvíli počkat, popřípadě pomalým pohybem obracení dokončit. A třetím krokem je natáhnout prostěradlo. Ale pozor, teď to začne! Kočka nechce z prostěradla sestoupit. Vzápětí skočí pod něj. Nic tam není, tak zase ven, aby jí nic neuniklo. Začnete je natahovat, přestože na něm stojí. Mňoukne, co se to děje, ujíždí mi to, chytím ho, je živé. Někdo se pod ním skrývá. Chňap, chňap!

I ten, kdo byl do této chvíle smutný, popřípadě mrzutý, že se zase musí pohlédat postele, se už začíná těšit na příští akci.

Důležité upozornění: Pokud nemá kočka k dispozici účinné škrábadlo, je dobré jí čas od času drápky zkracovat. Přerostlé drápky se totiž o látky zachycují, a třeba froté prostěradlo se snadno protrhne. Existují speciální klíšťky na drápky, ale postačí i běžné „lidské“ štipátko na nehty. Ale pozor, je třeba odstříhnout jen přerostlou špičku dráčku, aby se nestříhlo do živého. Nejjednodušší je držet drápek proti světlu, pak je to krásně vidět. Pokud ovšem kočička dovolí. Některé kočky to snášejí bez problémů, to bývají ty klidnější, a navíc na tuto operaci zvyklé od útlého věku. Jiné je nutné trochu přidržet, když třeba pospávají. Další se musí držet pořádně, no a některé to prý nesnesou vůbec.

A s kočkou, které drápky nezachycují, je dovádění v peřinách bezpečnější.

Tříbarevný trumf v mariáši?

V čem se to hraje? V kulích? Zeptá se nepozorný hráč mariáše, tedy já, a hned zjišťuje, že protihráč, tedy protihráčka přebila kulového kluka, tedy spodka, kulovou hláškou, tj. čtyřicítkou. A na své štychy pokládá tvář vzhůru dotyčného svrška. To bude hra! Maně si vzpomenu na úsloví našeho dávného spoluhráče Pavla, který by v takovéto situaci pravil: „Kulele lkou svou píseň tesklivou!“

Kdo je s touto sofistikovanou hrou aspoň trochu obeznámen, ví, že se už od dětství dá hrát jednoduchý mariáš lízaný, to ve dvou, ale ten pořádný, volený, se pak hraje ve třech, anebo i ve čtyřech jako pauzírovaný, a pak přichází ten nejtěžší, licitovaný, ale tam jsem já nepostoupil. Vždy však jde o to, co jsou trumfy a kdo je má a jak s nimi bude hospodařit, a pak také o to, kdo s kým proti komu hraje. Z uvedeného je snad zřejmé, že trumfy jsou velmi důležité, jejich výše, počet a jsou-li červené, výhra či prohra jsou dvojnásobné.

O dalších možnostech a způsobech hry se nezmiňuji, ani o betlu či durchovi, kdy trumfy neplatí. Tedy trumfy...

Trumfem se vždy stává jedna z barev, kterou ten, na kom je řada, volí. A v kartách jsou barvy čtyři, ale chci podat svědectví o tom, že se může vyskytnout i trumf třibarevný. Dodám ale, že takovýto výjimečně se vyskytnuvší trumf do hry nezasáhne, tedy zpravidla...

Hráli jsme především a jak již psáno na začátku, došlo k přebití kulového spodka, když v tu chvíli vstoupil do hry nečekaný třibarevný trumf, ani kulový, ani červený, ani zelený či žaludový, ale černo-bílo-zrzavý. Ano, mezi karty se rozložila naše kočka Síska. A že je to trumf, mi svítilo v ten moment. Je to totiž trumf, který přebije spoustu věcí a dokáže také rozesmát, zastavit spěch, zabít nudu, mouchu i myš.

A také jsem si uvědomil, že člověk si nejen v kartách, ale i v životě volí trumfy sám. Přitom však musí počítat i s možnostmi, že sám může být zvolen, či vyvolen, jako tomu bylo právě s naší kočičkou.

A jak dopadla naše karetní partie? Síska se jí aktivně neúčastnila, jen po chvíli zašvihala koncem ocásku: „Tolik řečí kvůli přebitému klukovi...“

Co všechno kočky vynalezly?

Nejdřív asi každého napadne, že kočky vynalezly siestu, tedy odpolední spánek. Možné to je, kočka umí spát snad nejkrásněji ze všech zvířat. Konkurovat jí může leda spící plh, ale toho se člověku moc často spatřit nepoštěstí.

Možná by spíš měla znít otázka jinak. U jakých vynálezů kočky asistovaly, či ke kterým mohly inspirovat? A opět je na místě odpověď související se spánkem, či s odpočinkem. Ten, kdo vytvořil pohovku zvanou šezlong, tedy správně francouzsky chaise longue, čili dlouhá židle, musel asi pozorovat kočku, jak si hová na boku s ladně nataženými nožkami.

A co teprve různá tradiční i moderní cvičení! Sokolská cvičení, gymnastika či kalanetika. Některé cviky jsou zcela jasně kočičí, například kočičí hřbet či skok plavmo. A co teprve jóga, zvláště některé ásány, například pozdrav slunci, i když ten v kočičím podání vypadá poněkud jinak. S tajči kočky nic společného mít nebudou, to jsou pro ně moc pomalé vruty, i když překvapivé obraty, ty také umí. Ale celkem jistě inspirovaly kulturisty. Kočky přece stále posilují, tedy především předením, ale přijde mi, že jsem žádného kulturistu ani kulturistku přist neslyšel, ale možná jsem jen nebyl dost blízko. Mohu potvrdit na vlastní uši, pár tréninků jsem se zúčastnil. Ale že kočky posilují zhusta, to se popřít nedá.

Kočky zcela jistě vynalezly písmo, tedy lépe řečeno znaky, značkování, tedy písemné zprávy, ovšem na tom se asi podílely s pejsky, na rozdíl od nich ale umí číst potichu. Nejspíš také inspirovaly lidstvo k lepší hygieně, po vykonání potřeby po sobě uklidí, některé i umějí spláchnout, a samozřejmě si vždy umyjí ona místa, po jídle pak obličej, a pravidelně se češou. Co pravidelně, skoro pořád.

Také je dost pravděpodobné, že kočky byly inspirací pro tvůrce prvních slunečních brýlí, jaké si v zimě zhotovovali severoameričtí Indiáni z březové kůry. Vtip spočíval v tom, že průzory byly jen štěrbin, podobné zúženým panenkám koček. I když, kočičí panenky se zužují vertikálně, a tyto brýle měly štěrbin horizontální, které se po proříznutí odklopily odshora, takže chránily oči i před slunečními paprsky odráženými od sněhu.

Z vlastní zkušenosti mohu dodat, že nás naše kočky inspirovaly k tišším projevům a pomalejším pohybům, tedy zejména doma, abychom je nepoplašili a také se třeba někde nesrazili. A vyplatilo se mi to již několikrát i za volantem. Všude, kde lze očekávat výskyt nějakých zvířat, nejen koček ale třeba i slepic, anebo také srnčí zvěře, jezdím pomaleji. A i tak to už kolikrát „bylo o chlup“.

Felixe jsme nejdřív ucítili...

Každé ráno kolem sedmé, plus minus pár minut, se podívám vedle postele a hle, fixíruje mě pohledem naše Síska. Někdy, pravda, když ta spontaneita probuzení jaksi nefunguje, mňoukne, popřípadě se opře packami o pelest a mňoukne z větší blízkosti.

To potom nelením a jdu jí otevřít kočičí dvířka do zahrady. Někdo možná řekne: „Vy zavíráte kočku na noc?“ A já odpovím, že ano, a má to své důvody. Svého času, bude to už víc než rok, chodila ven po libosti, a to do doby, než za ní začal docházet černobílý krásný kocourek. Nevíme, jak se jmenuje, ale kresbou je to jasný Felix. Připomenu, že Síska je kastrovaná, to však přichylnosti a vzájemné náklonnosti není překážkou. A tak jej jednou pozvala na noc a také na něco dobrého dovnitř. Nezůstalo jen u toho jednou. Dokud se jen nabaštil v přízemí, bylo dobře. Ale poté, co halekal na celý dům a navíc vše označkoval po kocouřím způsobu, jsme Síse vysvětlili, že s pány ať si povídá přes den, v noci to pro dámu není moc vhodné.

Dnes jsme se potřebovali vzdálit tak na dvě tři hodinky dopoledne, tak Síše říkáme, ať si nedělá starost, a hlavně, ať si sem nikoho dovnitř moc nevodí. Za dvě hodiny a pár minut vstupujeme do přízemí. Žena krčí nos: „Necítíš nic?“ Zavětrím a souhlasím, že tedy cítím. Že by to byl zase Felix? A takhle dopoledne? A BYL TO ON! Jak jsme totiž v předsíni hovořili, náhle prošel klidně okolo, tvářil se jakoby nic, jako pán domu vyšel ven, a kráčel pod lísku, kde máme v plotě kočičí díru, chatiére, a cestou nám tak úsporně blahosklonně pokynul.

Inu ano, máme jej také rádi, také jsme jej proto pozdravili, ale na noc, na noc stejně raději zavřeme. Snad to do večera vyvětrá.

Já chci kočku dvoudomou!

Tedy já ne, já už ji mám, ale dovedu si představit, že po přečtení tohoto textu leckdo také zvolá: „I já chci kočku dvoudomou!“ A možná se hned zeptá: „A to je nějaké nové plemeno?“ Kdepak, není to žádné nové plemeno, dvoudomou kočkou může být normální mourovatá, dvoubarevná či třibarevná středoevropská kočka domácí, stejně tak jako siamka či kočka bengálská. A jak se to je možné? Jednoduše, podzim je nejvhodnější roční období na to, si takovou dvoudomou kočičku pořídit.

Pojem „dvoudomost“ jsem si vypůjčil z říše rostlinné, kde to znamená, že jedinec vytváří květy buď samčího nebo samičího pohlaví. No a u koček je také samička, tedy kočka, a sameček, tedy kocourek. O dvoudomosti domácí kočky však hovořím v tom smyslu, že může mít dva domy, tedy že dovede žít ve dvou sídlech, která považuje za svá, a v obou se cítí, nu, prostě jako doma. Kdo má kočku a jezdí s ní na víkendy a na letní byt do chalupy či chaty, dobře ví, o čem mluvím. Ale jak toho dosáhnout, aby byla kočička v obou obydlích spokojená?

Zde je návod, který se mi osvědčil: Bydlíme ve městě, to je tedy pro nás byt hlavní, a je potřeba, aby ho jako takový vnímala i kočička. Proto jsme si jednou kotě, jindy mladou kočičku, pořídili na podzim, z letního vrhu. Ale předesílám, že to byly kočky z domácích chovů, žádné divošky. Snadno si v bytě i na nás, své nové lidi, zvykly a navázaly s námi dobré a pevné vztahy. Následující jaro už s námi vyjely na chalupu. První víkendy jsme je na zahradu ještě nepouštěli, aby si zvykly na nový domov.

No pak jsme je začali vypouštět ven, ale jen přes den. Návrat jsme jistili voláním masíčko, a fungovalo to. Přes den jsme nekrmili. Velmi doporučuji kočku na noc zavírat doma, zejména mladou. Je totiž zvědavá a když se obeznámí s teritoriem, začíná se pouštět dál, kde jí může hrozit nebezpečí. Pokud je na blízku silnice či ulice, hrozí stálé riziko. Tu naši první takto srazilo auto, a i proto je dobré nechat kočičku či kocourka kastrovat včas. Přece jen se pak víc drží u domu.

A co ještě mluví pro to, pořídit si letní či podzimní koťátko? Například i to, že taková koťátka se snáze seženou. Větší zájem bývá totiž o koťata jarní, aby „byla pro děti na prázdniny“. No a kotě letní či podzimní, posléze kočka dvoudomá, tuto skutečnost, že má dva domy, snáší velmi dobře a je

šťastná. Na zahradě si užije slunce, stínu, i lovu myší. No a po návratu do města spí o něco více, aby se z těch zážitků vzpamatovala.

Jak kočku odnaučit pít z cizích sklenic?

Není nic jednoduššího, musí mít svou vlastní skleničku. Z praktického důvodu ale dáváme přednost hrnečku. Jé, co ale psát dál, když pointa je takhle hned prozrazena? Tak dobře, začnu po pořádku.

Před mnoha lety, když jsme ještě se ženou netušili, že se staneme kočičími lidmi, jsme byli na návštěvě u přítele malíře. Sedíme u stolu, něco jíme, popíjíme, když tu hle, vyhoupla se na stůl jeho kočka. K našemu překvapení se jen usmál a pokračoval v hovoru. Nu, i my jsme se tedy tvářili jakoby nic. Kočka to byla pěkná, to ano, zbarvení želvovinového. Zvířata jsme měli vždy rádi, a já to měl dokonce i v popisu práce... Ale přece jen nám bylo trochu proti mysli mrskání kočičího ocásku mezi jídlem.

Později na to přišla řeč, a Bohdan, moudrý člověk, pravil, že se kočka samozřejmě dá odradit od chození po stole, tedy v lidské přítomnosti, ale jakmile pán odejde, stejně si tam vyskočí, a že je proto lepší ji nechat přes stůl projít, tím se uspokojí, pak i snese klidnou výtku a bez problému odejde, aniž cokoli srazí. Nejhorší je ji zahánět výkřiky: huš, huš!

Když jsme se pak po pár letech kočičími lidmi stali, měli jsme zprvu pevná předsevzetí, že na stůl tedy opravdu ne. Ale dlouho nám nevydržela. Všechny kočky, co jsme měli, rády na stůl vyskakovaly, porozhlédly se, dlouho však nepobyly. Šedá mourinka Kiri, ta milovala překvapení. Nejradši dlela na starobylém kredenci, odkud měla perfektní výhled, avšak v nečekanou chvíli skočila mistrně doprostřed stolu, a než jsme se stačili vzpamatovat, byla pryč. Nikdy neporazila ani sklínku. Zrzavá Micinka zase ráda sedávala v rohu stolu, a někdy, pravda, chtěla ochutnat kousek sýra, nebo oblíznout prst od jogurtu.

No a naši současnou strakatou Sísu jsme jednou přistihli, jak na stole upíjí z hrnečků. To už bylo přece jen trochu moc. Co si počít? Nu, zachovali jsme se, jak zmíněno v úvodu. Dostala svůj hrneček, který si spolehlivě pozná, nikoli podle toho, že je červený, kočky barvy nerozlišují, ale podle speciálního vyhloubení okraje. Ale pozor, hrneček pro kočku musí být širší, aby do něj mohla nastrčit hlavičku.

Zní to jen jako legrace, ale má to i velké plus. O kočkách je známo, že moc nepijí a pak mohou mít problémy s ledvinami nebo kameny v močovém měchýři, a to byl případ naší Sisy. Však kvůli tomu musela i na operaci. No a takhle, přes hrneček, máme kontrolu, že pije dost. Možná k tomu potřebuje společnost, stejně jako my.

Ale naprostý spoleh na to není, stejně se občas pokouší okusit i z našich sklenek.

Kočka zná hodiny

Co je na tom divného? To přece ví každý. Například ta domácí, která chodí ven, klope dvířky v tomto ročním období už kolem sedmé, tedy astronomicky kolem šesté. Ale jen podle toho se na znalost hodin usuzovat nedá. Dá se říci, že se už rozednilo, a přece to ji táhne ven, je to přece šelma, která ráda loví za časného rána, a navíc po noci strávené doma běží konat potřebu raději do zahrady.

U volně žijící kočky pak, podobně jako i u jiných „divokých“ živočichů, lze sledovat denní režim, který bývá prakticky neměnný. Zato kočička, žijící se svými lidmi, se často přizpůsobuje jim, jejich zvykům. Proč? No, protože je má ráda, už to říkají nejen jejich obdivovatelé, ale i řada kočičích etologů.

Ale s orientací ve dnech v týdnu to už je u kočky slabší, i když tak rámcově to zvládá. Poznává spolehlivě konec týdne, kdy se vyráží třeba z města ven. Možná ale spíš reaguje na jistý shon a balení, ke kterému se hbitě přidá a už je nastoupená u přepravní boudičky. Opakují-li se některé činnosti během týdne pravidelně, také na ně reaguje, ale někdy se tak úplně netrefí.

Kočka si dobře pamatuje i nepříjemné věci, jako například sousedův zrzavý mourek, který každý čtvrtek v podvečer spěchá domů podstatně dříve než jindy. A proč? Protože jezdí popeláři. Ani se mu nedivím, to podvečerní blikání a rachocení vypadá přízračně, jako když „peklo jede“.

Každý člověk je trochu jiný, a jiná je i každá kočka. Touží, aby se opakovalo to, co je jí milé, a nepříjemného se snaží vyvarovat. A tak asi ta domáctější lépe poznává hodiny, a ta divočejší, co víc chodí do světa, se lépe orientuje ve dnech, záleží samozřejmě na dobrých i špatných zkušenostech. Všechny ale jistě dovedou rozlišovat dny všední a sváteční, přičemž bývá vítáno zpestření, ale jen to milé. No a to je další věc, v níž se člověk podobá kočce, anebo naopak, kočka člověku.

Proč kočka nenosí čepičku

Za prvé kočka někdy čepičku nosí, ale při bližším pohledu se ukáže, že to je vlastně barevná kresba. Podobně jako se může zdát, že některé bílé kočky mají moc pěkný černý účes s pěšinkou uprostřed. Takže to neplatí, o čepice, ani účes ve skutečnosti nejde. A kočky vlastně ani nepotřebují, ani jedno, ani druhé. Stejně tak nepotřebují kabátek, kalhoty, ani svetr nebo rukavice.

A proč ani tu čepici? Určitě by jim slušela. No, je jim totiž teplo na hlavu! Však kdo kočičku někdy pozorně pohladil asi si všiml, že má samozřejmě kromě břicha teplou hlavičku. O čem to svědčí? Že kočka myslí, že její nejdůležitější tělní část je hlavička. A hned po ní pak útroby, kde tvoří potřebnou energii trávením myší či kapsiček, granulí nebo lososových konzervíček. Ty jsou velmi dobré, to vím, protože mi Sísá dala ochutnat. A co mě potom napadlo věci.

Když o tomto „objevu“ referuji své ženě, uvědomuji si, že to má s čepicí podobně. Také čepici nenosí, to by už musely být pěkně tuhé mrazy. A podobně mě jako kočka pozoruje, tu s obdivem, tu s mírným pobavením.

Ovšem na příkladu zdání, že má kočka pokrývku hlavy nebo umný účes lze vyvodit, že zdání někdy klame a že není všechno tak úplně, jak se jeví. Nicméně jsou výjimky. Když už uvažuji o kočce, tak tedy o kočce. Čas od času se soudí, že zvířata dokážou rozumět lidské řeči, zejména kočky a že také dokážou mluvit. To je jasné, dokážou si říci o pozornost, o papáníčko, i o pohlazení. Ale že doopravdy rozumí? Nezdá se to jenom?

Názorný příklad: Odpočívám v leže, čtu si. Kočka přiběhne a potěšeně si mi lehne na pravou ruku a přede. Čtu si dál, drže knížku v levé ruce. Jak si teď obrátím list? Přece ji nezaplaším. Povídám ženě: „Jak to udělám, když si tak hezky hoví. No, obrátím si jej za chvíli.“ V ten moment se Sisa o kousek odsune, malinko mňoukne a uvelebí se tak, abych si list mohl otočit. Takže rozumí anebo ne? A navíc, jak je ohleduplná.

Devět životů

Devítka je magické číslo, má prý jakýsi vztah k uspořádání světa. Ano, svět je logicky uspořádaný, to ano, a také je konečný, avšak na ten konec si zřejmě ještě nějakou chvíli počkáme. Možná ještě devět lidských životů? To je za dlouho, to kočka stihne devět životů během pár let. Tedy, říká se to, ale nelze to brát doslovně. Tímto rčením se docela oprávněně naznačuje, že kočka dokáže přežít neskutečné šlamastyky a zdánlivě smrtelně zraněná se dokáže uzdravit, doslova se „z toho vylíže“. Ale neplatí to stoprocentně, bohužel, hodně koček nepřežije střet s autem a někdy ani pád z velké výšky, přesto, že se v letu dokážou obrátit na všechny čtyři. A kdo doléčoval kočičku po nějaké operaci, také ví své. Musel jí bránit, aby si hojící se ránu zase tak moc nelízala, a aby si nevytrhala stehy a zásadně si tak neuškodila.

Tolik životů... Někdy se zase říká, že kočka má tři, pět nebo sedm. Ale spíš bych se přiklonil k onomu magickému číslu devět. Ale dost možná je to trochu jinak. Spíš bych řekl, že kočka za svůj život zažije tolik věcí, tolik příhod, a pokud není kastrována, tolik vztahů, že by to vážně naplnilo životů několik. A zde je asi skutečný důvod k obdivu. To, co člověk v absolutní většině případů nestihne za svůj dlouhá desetiletí trvající život, to stihne kočka vesnická do deseti let, a ta chovaná doma, v lepších podmínkách, do dvaceti let. Kolik nebezpečností kočka dokáže přežít, ale kolik dobrodružství, samozřejmě i nebezpečností s dobrým koncem dokáže zažít. Někdy je pak na místě otázka, zda je cílem člověka tolik toho stihnout? Nestačí k poznání smyslu a cíle života jen ten náš jeden?

Ale je moc prima, že kočky nežijí svých devět životů za devatero horami, ale před nimi, tudíž hned vedle nás. A my je můžeme hezky pozorovat, soužít s nimi a říci si, že právě proto ten náš jeden

život docela bohatě stačí. Navíc většinou stihneme poznat víc koček, a když je jich tak dejme tomu pět, můžeme prožít až 45 kočičích životů. Tak jakýpak krátký jeden život.

Prorocství kočky na příští rok ...

Na počátku každého roku bývá zájem o věštby a prorocství: Jaký bude ten nadcházející rok? Jednotlivci se tážou na to, zda je již konečně potká štěstí, zda si polepší v práci, jestli potkají toho pravého nebo pravou. Zda už bude konečně fyzicky či politicky zdravo. To je otázek, na které je nesnadná, ne-li přímo nemožná odpověď. Tedy odpověď je samozřejmě možná, ale záruka, že se věštba splní, ta není.

Lepší než individuálně prorokovat, je zapředvídat si globálně, například tak, jak už bylo někde publikováno, že budou leckde po světě zemětřesení, budou vybuchovat sopky, přijdou povodně, sucha, epidemie, vzplanou požáry a i války. No, něco z toho někde určitě vyjde.

A co to raději zkusit takhle: Zeptat se kočky! Hovořím z vlastní zkušenosti. Zrovna před chvilkou jsem se o to pokusil. Ptám se: „Síso, co tomu řekneš, jaký bude nový rok?“ Mňoukla překvapením, na co se jí to tážu a zvedla hlavu. Ano, spala v klubičku. Však kdyby se mě žena na něco zeptala, když spím, asi bych zareagoval obdobně. Tedy nemňoukl bych, to je jasné, asi bych spíš něco zamručel. Ale kočka mi odpověděla řečí těla, a velmi srozumitelně. Povzdechla si, což jsem si vyložil jako: „Co to je za pošetilou otázku, jak to mám vědět.“ Pak si hlavu zas podložila zadní tlapkou a pokračovala ve významném spánku: „Co bude zítra, pozítří, za měsíc, za půl roku? Důležité je tady a teď. Být. Být s tebou. Až bude hlad na svačinu, řeknu ti. Až se budu chtít proběhnout, proběhnu se. Až budu chtít pohlázení, přijdu si pro ně. Až budeš ty mě chtít pohladit, pomazlit, chyt' si mě!“ A zase si povzdechla. To bylo trochu moc slov...

Kočka není zvyklá se stále tázat jako my: Proč, kdy, jak? Kočka se neptá, protože ví, že by mohla obdržet odpověď, která by ji třeba nepotěšila a musela by se tázat dále a třeba by se nakonec dočkala odbytí. Tedy u nás určitě ne, ale stejně to neriskne. Kočka se neptá, i když občas nosí ocásek ve tvaru otazníku, ale občas odpovídá. Třeba i na pošetilé otázky, co si myslí o tom, jaký bude příští rok. Ovšem chce to umět jí rozumět, stát se jejím vykladačem. Kočka si zřejmě myslí, že není třeba se starat o zítřek, zítřek má svých starostí dost. A že žít v iluzích, odtržených od reality, ať už vycházejí ze zbožných anebo i bezbožných přání, to je prostě k ničemu. Stačí žít dobře a pořádně nyní, a potom bude i ten zítřek dobrý.

Dobrá kočka, která zaklepá?

Co je to za tvrzení? A proč by se měla dobrota kočky posuzovat podle toho, zda klepá, nebo neklepá? No, ale nakonec proč ji podle toho nehodnotit, když podobného kritéria, zda mlsá, nebo nemlsá, použil už Václav Hollar před nějakými čtyřmi sty lety? Takovou kočku totiž zpodobnil na docela známé rytině, kterou nazval: „Dobrá kočka, která nemlsá“. I když ta jeho kočka spíš vypadá,

že ráda mlsá, anebo se aspoň mlsně tváří. No a ta naše, co se tváří že neklepá, si zase občas ráda zaklepá.

Zaklepá svými dvířky, která má v hlavních dveřích. To je slyšet, když jimi vstupuje. A někdy, když nejde sama, zavolá, spíš tak zvláště zamňouká, abychom věděli, že si nese myš. Zrovna před chvílí s ní přiběhla po schodech do patra, a jak má ve zvyku, ve skrytu si pochutnala, z myši nezbyl ani ocásek. A pak si z mističky v přízemí dopřála ještě zákusek.

Jenže čas od času si Sísá přeje vejít do domu oknem v přízemí. To pak usedne na parapet a když nás spatří, markýruje mňouknutí, naznačuje němým otevíráním tlamičky, že by chtěla dovnitř. Dobře ví, že přes okno stejně není slyšet, ale když se nedočká, když si hned nevšimneme, tak opravdu tlapkou zatuká. Ale na dveře, na ty tedy neklepá, jen před nimi ráda zapózuje: „Tady to je můj dům“.

Když jsem tak uvažoval, jaká kočka je ideální, či vůbec dobrá, došlo mi, že na kočku se žádné takové hodnocení dost dobře použít nedá. Neboť kočka je taková, jaká je, tj. ideální i dobrá i úžasná. Jiná prostě nemůže být. Jen kvůli špatnému zacházení, či nepochopení, kterého se jí leckdy dostává od člověka, může být zanedbaná, nedůvěřivá, plachá, a nešťastná.

Myslím, že povinností člověka je snažit se živé tvory chápat, a když už jim nemůže či nechce prospívat, tak jim aspoň neškodit. A soudím, že po chvíli bedlivého pozorování ptáků, motýlů, psů, koček či krav na pastvě, je už trpělivý sledovatel na dobré cestě je obdivovat, tím i snáze pochopit smysl života svého, i toho zvířecího.

Potom také snáze porozumí zvířecí řeči, tj. řeči těla, pohledu, ducnutí hlavičkou, předení, občasnému švihnutí ocáskem i tomu mňouknutí, které opravdu připomíná řeč. Však také kočky mezi sebou nemňoukají, to jen na nás, když zjistily, že člověk přece jen hůře chápe, tak proto tedy to významné mňau, mňau. Tu jako pozdravení, jindy jako žádost či prosba, anebo i výrazné odmítnutí momentálně nežádoucí pozornosti. A také to zaklepání, v tomto případě ocáskem do klávesnice: „Už jsem tu, tak neřukat, neřukat! Hladit a podrbat za ouškem. Ted'!“

Jak se tváří kočka?

Asi nejvýstižnější odpověď by byla: „*Jakoby nic.*“ Spíš než tvářením se kočka vyjadřuje řečí těla, tj. pohyby, naježením srsti, postavením uší, ocásku. Když je ocásek zatočen jako klička, a kočka se rychle pohybuje z místa A do místa B a C, popřípadě i D, tak to znamená, že je jí do skoku, že má veselou náladu a chuť si hrát. Kdo kočku pozoruje soustavněji, dobře ví, že přiklopení uší znamená určitou nejistotu, popřípadě útok, zato ocásek vzhůru hrdě nesený znamená pravý opak. Ale umí se kočka tvářit?

Určitě ano. K této úvaze mě přivedla Alena, když jsme se bavili o jejich kočce Jess a jejím obdivovateli, zrzavém kocourkovi, který za ní dochází a rád ochutnává její dobrůtky: „*Zrzánek se docela zabydlel u nás na zahradě a vyživuje se u venkovní misky naší Jess, poslední dobou spolu se*

třemi strakami a dvěma ježky. Dostává občas i to, co Jess nedojí v kuchyni, kočičí paštičku nebo nakrájené masíčko a to servírované na speciálním žlutém talířku. No a když vidí, že mu nesu ten vytoužený talířek ven, vzorně se usadí hned za dveřmi, radostně se tetelí a olizuje. Jednou jsem mu ale na tomto talířku naservírovala “obyčejné” kočičí granule, tedy ty, které dostává do misky běžně, a jak je šupe. Ale na známém talířku jen granule? Ó já to bylo zklamání. A výraz, který se zjevil v té kočičí, tedy vlastně kocouří tváři, byl jednoznačný. Přejít z nadšeného očekávání do zklamaného a pohoršeného výrazu! Tomu nešlo nerozumět. “ A pak Alena dodala, že i Jess dovede vyjádřit rozladění, i když tedy, popravdě k němu moc důvodů nemívá.

Ale vždyť i my dobře víme, jak kočka umí projevovat libost či nelibost. Naše Micinka uměla někdy tak nesouhlasně nadzvednout horní ret, tedy spíš jen jeden koutek, že se u nás vžilo rčení „netvař se jako Micinka“. A libost? Tu kočka dává najevo zapřením, otřením se tvářičkou, pohledem do očí, libostným mhouřením očí, rozevíráním tlapek či přeshlapováním.

Ale ten klasický úsměv se v kočičí tváři moc nalézt nedá, ačkoli při pohledu ze strany, kdy jsou vidět koutky tlamičky zvednuté vzhůru, vypadá vlastně každá kočka usměvavě. Nicméně pověstný je kočičí úsměv kočky Šklíby (anglicky Cheshire Cat) z Alenky v říši divů od spisovatele Lewise Carolla (Alice's Adventures in Wonderland). Tato mourovatá a zubatá kočka, s bílými fousky, se dovedla náhle zjevovat a mizet, přičemž po ní jaksi zůstával ve vzduchu jen široký úsměv. Pravda, i naše kočka, a soudím, že i kočky ostatních čtenářů, se dovedou taktéž zjevovat zcela neslyšně, a na různých místech, a stejně tak i mizet, ale jsem docela rád, že tam po ní zůstává leda pár chlupů, případně donesená myš. Ona i ta k leknutí stačí, ještě aby tam visel úsměv!

Ještě dodám, že v Británii je možné se setkat se rčeními, že někdo zmizí jako Šklíba, nebo má takový úsměv (jako Cheshire Cat). A jen pro úplnost, Cheshire je starobylé hrabství uprostřed Velké Británie, administrativní centrum je Chester, proslavený mimo jiné chesterským sýrem. A jestli to nějak souvisí s kočkou? Těžko říct, i když nad kouskem až půl roku zrajícího sýra z kravského mléka by se snad každá kočka zatvářila potěšeně, anebo že by se ušklíbla?

Kočka se nemění, ani o Vánocích

A proč by se měla měnit? To jen její „spolubydlící“, tedy my, lidé, měníme své chování, a někdy docela zásadně. A podle čeho ho měníme? Záleží na okolnostech, někdy na věku, jindy na ročním období. A někdy je to změna k horšímu, jindy k lepšímu. K lepšímu obvykle o Vánocích, jen kočka stále nic.

Že je to moc troufalé tvrzení? Vezmu to po pořádku. Člověk mnohdy po změně touží, a většinou to trvá, než se pro nějakou rozhodne. Často to na něj přijde o Vánocích, anebo by se rád pokusil změnu od Nového roku.

Ona se celá lidská společnost mění, to ano, ale s tím vývojem k lepšímu to je na pováženou. I když se čas od času zjeví snílci či nadšení reformátoři anebo filantropové, kteří by to s obecnou nápravou

rádi zkusili. Nicméně existuje různými statistikami podložený názor, že ve skutečnosti se lidská společnost mění jen horšímu, tj., že lidé blbnou. Tedy na rozdíl od koček!

Kočky se totiž nemění již pěkných pár tisíc let, aspoň od té doby, kdy se objevily v lidské blízkosti a zalíbilo se jim v ní. A lidem se zalíbily též. Možná právě proto, že jsou stále stejné, tedy nikoli pokud jde o vzhled, ale o jejich povahu, psýchu. Jsou stále stejně své, čitelné, avšak pro leckterého člověka protivně nevyzpytatelné, požívačné a mlsné. Ale pro jiné lidi, a doufám, že těch je víc, jsou vždy elegantní, půvabné, přítulné, a neustále zvědavé.

Ale nejsou si obdobně podobní i lidé? Když se vezmou v potaz jejich vlastnosti, také jsou někteří čitelní, a jiní nevyzpytatelní, bývají požívační, ale i zvědaví. Lidem však byla dána do vínku schopnost a puzení se organizovat, no a pak v dané společnosti mohou vítězit dobré vlastnosti, avšak bohužel ne na dlouho, brzy zase začnou převládat vlastnosti nedobré, jako chtivost, požívačnost, zlomyslnost, apod. Periody, kdy ve státech či říších vládne touha po dobru, po srozumění a porozumění, se zdají kratší, než periody, v nichž vládne chaos, materialismus a chamtivost. Stačí pohlédnout do historie. Ať tak nebo tak, dobrá zpráva je, že se tato období střídají.

Ale aby člověk nepodléhal neodůvodněnému optimismu nebo naznačenému pesimismu, je prospěšné pohlédnout na kočku. Je stále stejná, nezáleží na ročních obdobích, možná ale přece jen trochu záleží na věku, v mládí bývá hravější, v dospělosti rozmyslnější, ke stáru moudřejší. Ovšem když ta naše devítiletá dáma vyrazí na procházku na blízkou a zakazovanou silnici, trošku o té moudrosti nebo rozmyslnosti začnu pochybovat.

Jinak ale stále stejně přede, drží se okolo domu, přichází víceméně pravidelně, nic neslibuje, ale plní i ta nejfantastičtější přání. Ulehne na klín, i dokáže... doplň si, milý čtenáři, co všechno kočka dokáže. Třeba to, jak umí pohlédnout do očí...

Ale někdy to s tou vyrovnaností nemusí být na první pohled zřejmé. Například o Vánocích. Kočičí chování sice zůstává stejné, opravdu je stále stejně zvědavá, přívětivá, hravá, ale někdy přece jen podlehne atmosféře Svatvečera a dá před lovem myši přednost lovu vánočních ozdob, zejména těch drobnějších figurek. Právě s ohledem na kočky jsme mívali ozdoby dřevěné. Naše Kiri milovala sněhuláka, zvoneček a pak lyžaře. Ten také při vzdorování jejím tlapkám odjel vždy pod knihovnu úplně nejdál. A jednou zajel až tak daleko, že jsme ho našli až po letech, při stěhování, a k poznání byl jen podle kulicha, lyže už neměl.

Nu a když se kočka nemění o Vánocích, tak se samozřejmě nemění ani po Novém roce, proto také nechápe, k čemu je nějaké to novoroční předsevzetí. Však ono ani to dobře míněné lidské většinou k ničemu nevede.

Do kočičích očí jako do zrcadla

Proč jedni lidé kočky tak obdivují, a jiní jsou vůči nim dost rezervovaní? Těžká otázka, na kterou jsem však najednou, osvěcen pohledem do očí kočky, našel odpověď. Ale ne, takhle to také nebude, došlo mi, když jsem se obrátil na vlastní ženu. Nejspíš to je asi úplně jinak. Zní to zmateně? Zkusím to popsat.

Nejdřív mě napadlo, že kdo snese pohled do zrcadla, nebo se ještě ke všemu pozoruje s jistým zalíbením, tak snese i pohled kočky. I když může působit třeba kriticky. Člověk, který je si sebou jistý, nemívá s kočkou a jejím „díváním se“ žádný problém. Možná i proto, že se při pozorování své tváře často zašklebí, a proto dobře ví, že úšklebek je jenom úšklebkem. Takový člověk má kočku rád, a její případná grimasa ho nezaskočí. Je pro něj vítaným projevem jejího samostatného myšlení!

Když jsem se chystal tuto teorii přednést své ženě, téměř okamžitě jsem se zadrhl. V jejím případě to neplatí. Má kočky ráda, a moc, ale zrcadlo, to ráda nemá. Nevím proč. Možná, že se nerada pitvoří? Musím se jí na to někdy zeptat.

Ale kočičí mimika opravdu může být pro někoho nesrozumitelná, a pak leckdo kočce snadno přičte vlastní myšlenky. Upřený pohled si vyloží jako zpupnost, úskočnost, hrozbu, lhostejnost. Mnohá jiná zvířata, která se dožadují lidské pozornosti, popřípadě pozornost přímo vyžadují, mívají mimiku srozumitelnější, ne tak záhadnou. Kočka svou pozornost člověku uděluje jako odměnu, výsadu, a rozhodně ne každému. Přichází a odchází náhle a nečekaně, dle vlastního uvážení. I když ta naše někdy přibíhá, když na ni zavoláme, že je venku zima, nebo že už má jistě hlad. Ale nedá se na to spolehnout. A právě takhle nejistota je pro leckoho znejistující, a pokud zatouží po nějakém chlupatém domácím příteli, zvolí raději takového, který na něj bude věrně hledět a neustále jen čekat na výzvu ke hře nebo k práci.

Jak jsem tak přemýšlel a formuloval, vyskočila naše kočka na okno před mým stolem, podívala se na mě, myslím, že chápavě, pak se trochu ohřála v mém obdivu, což ji uspokojilo i potěšilo, ale jen na chvíli. Pak už musela běžet, chtěla udělat také radost mé ženě, která právě zachrastila jejím krmením. Snad máme kočky tak rádi právě proto, jak nenápadně dovedou udělat radost. Ovšem to člověk musí umět vidět. I to zrcadlení v kočičích očích.

Jaké bude počasí, ptám se kočky

Zrovna totiž přiběhla ze zahrady trochu mokrá, tak se jí tážu. Vyskočila na parapet, pokrčila rameny a a kývla hlavičkou ven: „Takhle, takhle bude celý den.“ Venku lehce prší, je zataženo a fouká vítr. To je pak snadná předpověď, to vidím také, ale když z viděného obdobně usoudí někdo důvěryhodný, má to váhu.

Jenže na kočičí předpověď moc spoléhat nelze, i když jsou případy, kdy kočka najednou připadá velkými skoky a šup po schodech do patra, aby se vrhla do křesla. V takových osmdesáti

procentech to znamená, že se do čtvrt hodiny spustí déšť. Jenže ve zbylých dvaceti procentech to znamená jen to, že už ji nebaví prohánět se po trávníku s kamarádem.

Ale přece jen lze kočky dobře využít k hodnocení okamžitého stavu povětrnosti. Když doběhne a je celá mokrá, znamená to, že prší. A když jí na špičkách pesíků tají sněhové vločky, tak to opravdu sněží. Znáte to, je to stejné jako s pozorováním meteorologického provázku zavěšeného za dveřmi nebo za oknem. Mokrý znamená, že prší, když se mírně pokyvuje, příjemně pofukuje, když vlaje v téměř vodorovné poloze, to už je tedy pěkný vítr, a když uletí i s prkénkem, je vichřice. No a když se navíc vyvrátí dveře z pantů, půjde s největší pravděpodobností o zemětřesení. Ale to jsou jen staré vtipy, že?

Podle toho, v jakém stavu kočka přijde domů, se dá rozlišit síla a vydatnost deště, kožíšek zavlhlý, mží, zplihlý, fakt prší. Ocásek se jen zavlní, to znamená, že to je jen krátkodobé a brzo bude zase sluníčko. Nebo kožíšek suchý, tlapky vlhké až po lokty, to značí, že je rosa. Stopy blátivé, to napršelo tolik, že jsou mokré i kočičí cestičky.

Když je ale nečas dlouhodobější, vybíhá kočička ven, a po chvíli se zase vrací s vyčítavým mňouknutím, ať s tím propána něco uděláme. Sezná-li, že se ani nám nedaří zjednat nápravu, filosoficky se s nepřízní vyrovná. Chvíli se dívá z okna a posléze ulehne na některé ze svých oblíbených míst, do velkého koše se zahradními polštáři, na pohovku, na křeslo, před monitor. Nebo také na klín, kdy mně nebo ženě dá najevo, že nepřízeň počasí je prostě taková věc, kterou si nelze brát osobně, a že je to přece příležitost k zamyšlení, k tomu být spolu a toho poklidu si užít. Díky, Siso.

Každý večer tam sedává...

Vídám ji už nějakou dobu, sedává tam každý večer. Když se podívám přes potok, tak ji vždy spatřím, je to docela velká kočka a sedává proti sousedovu oknu, a pokud mají rozsvíceno, nahlíží dovnitř. Tak, jak to kočky dělávají. Možná tam sedává, i když se zhasne, však kočka vidí i skoro potmě, ale já ne, takže to nemohu potvrdit.

Přes den jsou kočky vidět za okny docela často. Ty uvnitř koukají ven, ty venku nahlíží dovnitř. A občas zatouží proniknout na druhou stranu, sem i tam. Naše kočka okno využívá prakticky jen k cestám dovnitř. Počká, až někoho uvnitř spatří, a hlavně si ten někdo všimne jí, a pak zatuká packou, někdy i naznačí zamňoukání. S kočkami je to jako s lidmi, touží podívat se na druhou stranu, snad se i občas pokusit zjistit, zda to je tam opravdu takové, jak se to odsud zdá. No a vždycky se dotyčný člověk, či dotyčná kočička, posléze přesvědčí, že je to tam trochu jiné, než se z té původní strany jevílo. Nemluvě o tom, že někdy z té druhé strany není návratu, natožpak z „Druhého břehu“, takže nikdo opravdu nemůže prozradit, jaké to tam je...

Možná ale, že kočky vědí víc, než si myslíme a čas od času se to pokoušejí člověku říci. Jenže recipient se většinou spokojí s povrchním dojmem, s povrchním poznáním, a tak kočka přimhouří oči, trochu zapře, malinko mňoukne, a když se jí zdá, že by jí ten její člověk snad konečně mohl

porozumět, oko otevře... a zase vidí, že na ni upírá oči jen jako člověk a ještě na ni mluví tenkým hlasem... A přitom by mu mohla zrovna teď říci... Ale on by to stejně asi nepochopil.

Přemýšlím, jak to asi je a jdu si tu velkou kočku za potokem vyfotit, ale potmě se to moc nedaří, i když se kočka stále nehýbá. Ale najednou se mi zdá, že se otočila, a snad se mi i směje! Hned ráno vyrazím podívat se, kde to sedává. Jaké mě však čekalo překvapení: je to hlava vrby, která jen proti osvětlenému oknu připomíná siluetu kočky. Inu, zdání může klamat, a tak je to asi se vším: Raději se na věc podívat ještě jednou, a nejlépe za světla.

Na dobrém jméně záleží

Nikdo jistě nezpochybní, že je důležité dbát o dobré jméno. Jenže ani při vší snaze nemusí být dotyčný doceněn, či oceněn, a pak je na místě poučit se u kočky. Ta totiž na každého kritika či posuzovatele dovede pohlédnout tak, že mu slova kritiky leckdy nejdou z úst. Ale na druhou stranu je třeba říci, že důležité je mít kromě toho dobrého jména, i jméno správné, tedy z našeho, lidského pohledu.

Když se nový majitel koťátka spolehne jen na povrchní pohled a na sdělení, že tohle je určitě kočička, anebo kocourek, a podle toho zvolí i jméno, může se po návštěvě u veterináře octnout v rozpacích. Ono se to v kotěcím věku opravdu těžko pozná, a co když nakonec, po jistém tápání, odhalí pravdu až pan doktor a zjistí se, že údajná kočička je kocourek, anebo naopak, tak co potom? A není to zase tak neobvyklý případ, jak by si někdo mohl pomyslet.

Není marné dávat pro jistotu jména šikovná, obojetně použitelná, nebo snadno pozměnitelná. Třeba z takové Míny se může stát Mínus, a připustíme-li i možnost lidských jmen, jak je poslední dobou časté, může být Venda ten i ta, Ema se může stát Emouškem, no a třeba Stáňa, to se hodí pro kluka i pro holku, viz krátký následující příběh.

Kocourek se dnes jmenuje Stáňa, ale nejdřív se mělo za to, že to je kočička Stáňa. Až při kastraci „se objevilo“, že má kocouří příslušenství. O ně Stáňa sice přišel, ale aspoň to jméno mu zůstalo. Všechny strážně z ordinace přečkal naštěstí v pohodě, a nyní s potěšením loví myši na zahradě,

doma se mu líbí u krbových kamen, sleduje pozorně oheň a svědomitě hlásí, když je potřeba přiložit. Rád vše pozoruje také z hromádky knih, popřípadě z klínu paní, pána i dcery. A nyní v zimě radostně dovádí na sněhu. Na jméno samozřejmě slyší, a má ho dobré, a i správné, což mohu dosvědčit.

Když my lidé jinak nedáme, kočky jméno přijmou a pamatují si je. A možná jsou na tom, pokud jde o paměť, lépe než my. Pamatují si totiž jen to podstatné a také dobré... třeba kdy a kde se podávají obědy a kde je teplo. A nepříjemné věci? No, ty už jsou přece tak dávno pryč. Vypadá to, že kočky v praxi aplikují mnohá z filosofických doporučení, například: „Žít tady a teď“. A proč by se také zabývaly nějakým zítřkem, na ten přece myslí jejich člověk: „Nezapomněl jsem té naší číče pořídit ony dobrůtky, co jí minule tak chutnaly?“

Pohled na zákony kočičíma očima

„Varoval mě tatínek, že nemám každému všechno věřit, a vždycky dodával: Možná, že maminka by to neviděla tak černě, přece jen se častěji setkává s laskavějšími lidmi, zejména když má koťátka. Zato my kocouři moc dobře víme, že lidé často jedno říkají, jiné píší, a přitom si myslí a dělají něco úplně jiného. Po krásných slovech nepřichází krásný skutek, často jde jen o prázdná slova. Jak jednou rozčileně mumlal náš pán, když poslouchal rádio... zase jen mlácení prázdné slámy...“ Takhle začal svou úvahu o lidských slovech a zákonech kocourek Mourek. A pokračoval:

„Měj jsem štěstí, anebo neštěstí, že jsem se naučil trochu číst. Jak? No přece s naším Pepíkem. A pak jsem i lépe porozuměl, o čem si on povídal se svým tatínkem. Někdy mě to moc nezajímalo, například, když se bavili o fotbale, o historii či o astronomii. Fotbal moc nechápu, proč běhá tolik lidí za jednou kuličkou, a proč se přitom ještě kopou do nohou. To, že se často válejí po trávníku, to už je mi bližší. Historie je pro mě moc vzdálená, a astronomie, to je zase moc vysoko. Ale tuhle vedli řeči o tom, že je zase nějak vylepšený zákon na ochranu zvířat proti týrání. Cože? zamňoukal jsem. A Pepíkův táta se sice podivil, že mě to zaujalo, ale začal mi vysvětlovat, že to je zákon, který už skoro třicet let říká, co se zvířátkům nemá dělat, co jim nedělá dobře, a co zase ano, a že když někdo těchto předpisů nedbá, může být potrestán. Pak zamňoukal Pepík. Tedy, nezamňoukal, ale zeptal se lidskou řečí, jak má být kdo potrestán, a co je tedy dnes tak nového.

Tatínek se asi nechal trochu unést, neboť dost nahlas pravil, že z pohledu filosofického jsou takovéhle neustálé konstrukce a vylepšování poněkud na prd. Že by přece stačilo napsat: Je nutno chovat se ke zvířatům ohleduplně, k hospodářským i těm, co má člověk doma, a se znalostí jejich potřeb. A hlavně si uvědomovat, že to jsou živí tvorové a naši příbuzní. Jenže místo toho se stále popisují speciální situace a vymýšlí se, co se smí a nesmí a za co je jaký flastr, který se stejně nikomu nepřilepí, jen se tím lidi straší a spousta dalších se tím živí. Ostatně podobně je tomu i s mnoha dalšími zákony. Na to se ozvala Pepíkova maminka, která mi šla zrovna nasypat do mističky, že kdyby lidé dodržovali Desatero, že by to docela stačilo. Mít rád svého bližního, už z toho všechno vyplývá, ne?

No ale co je tedy nového v tom dneska vylepšeném zákoně? zeptal se Pepík. Tatínek si povzdechl a stručně se do toho pustil. Že asi největší radost je z toho, že se v zákoně objevil pojem množina, a to že se týká lidí, kteří drží pejsky a kočičky ne pro své a jejich potěšení, ale jen na kšeft. No, na kšeft, nakonec proč ne, jenže „množina“ to znamená ošklivě, a ve špatných podmínkách. A to se nesmí. Proto je i možné zvířata odebrat lidem, kteří se o ně nedobře starají. Také útlukům se slibují nějaké peníze, nařizuje se dokonalejší evidence a tak dále. Když se člověk na předpisy podívá blíže, překvapí ho leccos. A Pepík i já jsme byli zvědaví, co třeba. A tatínek si tedy otevřel počítač a pravil, že když tedy chceme, řekne nám to. Chvilku lovil myši, to se mi líbilo, a když to našel, tak povídal, že se například nesmí mazlit se s opicemi na veřejném prostranství. Cože??? No, že se na veřejnosti nesmějí venčit velké šelmy ani lidoopi, a nikdo se s nimi na veřejnosti nesmí mazlit. A pak třeba, že se od roku 2027 nebudou smět chovat slepice v klecích. A pak jsou tam ustanovení, která v podstatě způsobí zákaz cirkusů. Že nebudou drezury šelem, tedy lvů, tygrů a medvědů, ale ani zeber, a tak dále.

A Pepík se zeptal, zda je to dobře nebo špatně. A tatínek si zase povzdechl, že to je těžké, že většina zákonů je myšlena dobře, ale že ty samotné předpisy nic nevyřeší. A navíc se o některých dá říci, že byly vymyšleny s postranními úmysly. Ale že pak mají v novinách o čem psát, a hlavně o tom, jakou pokutu je možné někomu napařit, jenže nakonec se stejně žádná velká neuloží. Problém je v tom, že člověk by si měl jaksí sám umět uvědomit, co je dobré a slušné a ohleduplné. A když toho lidé nejsou schopni, žádný sebepodrobnější předpis nepomůže. A čím je podrobnější, tím se jím hůře prokousává, a také se do něj dá nenápadně zapracovat něco pokoutního. Pokoutního? No, něco zdánlivě zvířatům prospěšného, ale přitom to je ku prospěchu především nějaké skupině výrobců nebo obchodníků. Mno, povzdechl si Pepíkův tatínek potřetí.

„Mňau, mňau, tak to už je pro mou kočičí hlavičku trochu moc. A říkám si, zda dar řeči a písma není spíš na obtíž. Nemám to radši zapomenout a zůstat si u svého mňoukání, předení, no a někdy také zasyčení?“

Co k tomu dodat?

Užitečnost

Co je smyslem existence živočišných druhů a vlastně i člověka? Že by jen a jen samotná existence? A nebylo by to trochu málo? Takovou myšlenkovou konstrukci by zřejmě rozcupovali již na druhém filosofickém semináři kdejaké univerzity. Ale abychom se nemýlili. Dnes se úvahám o vyšším smyslu, řádu či odůvodnění existence mnohý vyučující spíš raději vyhne, aby neurazil různé názorové skupiny, náboženské i pseudonáboženské. Otázku po smyslu bytí a jeho cíli, a také po případné užitečnosti toho či onoho konání, si občas někdo položí. Ovšem bez poznání, že život má nějaký smysl, a leckteré konání je zhola neúčelné, lidská existence smysl nemá. A není to trochu moc zamotané?

Jak na smysl, tak na užitečnost lze nahlížet z různých stran. Například na užitečnost volně žijících zvířat, ta se ještě nedávno dělila na užitečná a neužitečná. Dnes už se toto dělení prakticky ani nepoužívá, neboť pojem užitečnost a neužitečnost je kritériem velmi zúženým a příliš zjednodušujícím. V zemědělství se hmyz hodnotil podle toho, zda škodí ovoci a zelenině, pak je nejen neužitečný, ba přímo škodlivý, na rozdíl od včel, které rostliny opylují, a tudíž jsou užitečné. A co třeba ptáci? Jsou užiteční tím, že hmyz loví, ale na druhé straně naklovávají či přímo sklízí ovoce. No a podobně by se daly posuzovat lišky, loví sice hraboše, ale šíří prašivinu, netopýři likvidují komáry, ale údajně zase šíří nějaké choroby.

Užitečnost netkví jen v měřitelnosti vlivu na možnost vypěstovat více potravin, v ovlivňování lidského zdraví, či zdraví hospodářských, popřípadě domácích zvířat. V tomto ohledu jsou dnešní úvahy o něco lepší předchozích, neb si už více uvědomujeme, že přírodní děje probíhají s jistým skrytým smyslem, který se čas od času podaří odhalit, a když ne zrovna nyní, tak třeba za nějakou dobu. Na místě je pokora, uvědomit si, že jsou věci, které člověk ovlivnit nemůže. Jiné sice může, ale raději by si to měl odpustit, mohou hrozit neznámé důsledky. Jenže kdo dokáže přijmout dění jen tak, jak se zpívá v písni O princezně a o hrádku: Obláčky plují vůkol, neb jest to jejich úkol...

Při pohledu na sladce dřímající kočku mě napadá, a jak je to s ní? Jaký je smysl její existence, když není asi ani užitečná, ani škodlivá? Chvillemi užitečná jistě je, když loví myši, jindy zase vypadá jako škodlivá, když chytí mladou sýkoru. Zkusím to matematicky, škrtnu plus a mínus a je zde hodnota indiferentní, bez znaménka. Přesto považuji existenci kočky za kladnou, i když jsem to plus škrtnl. Ovšem to je můj pohled na kočky, například náš soused je hodnotí záporně, nelíbí se mu, že mu kadí do pečlivě vypletých záhonů aster. Ovšem zapomíná, že od té doby, co k němu chodí kočky, nemá okolo domu myši. A co užitečnost materiálně neměřitelná? Přínos ke kráse...

Pohled do historie říká, že kočky přišly k člověku samy, protože v jeho okolí nacházely dostatek potravy. Ano, myši okolo sýpek. Dnes se myši zvesela nácou již na polích, a do sýpek se prakticky nemají šanci dostat, ba i domy, kůlny, stodoly a chlévy jsou pro ně téměř nedostupné. Kočky však zůstaly a staly se družkami člověka, a jak to tak krásně před sto lety napsal Bohuslav Reynek, mají tajuplnou schopnost vstupovat již nyní dírou pro kočky (chatiere) do Edenu a odtud přinášet lidem odlesk útěchy. Tak to je smysl existence kočky v lidské blízkosti, ale ne každý to dokáže nebo chce vidět. V tom je její užitečnost, i smysl její existence, ač to na první pohled nemusí být každému zřejmé.

Kočíci „užitečnost“ začíná kočičím ránem

Tak schválně, jestli má někdo podobnou zkušenost. Pokusím se popsat u nás obvyklou situaci: Noc se už schyluje ke konci, je tak kolem šesté, a u hlavy se mi ozve mírné mňouknutí. Nechce se mi vyskočit, je ještě brzo. Po chvíli kočka mňoukne silněji, a dokonce se opře tlapkami o pelest, abych lépe slyšel, no a jelikož mezitím uplynula skoro půlhodinka, chápu, že je čas, abych jí otevřel kočičí dvířka, aby mohla do zahrady.

Tak takhle začíná kočičí ráno.

Pak se kočka proběhne a poměrně často přiskotačí dřív, než vstanu, tedy přesněji v ten moment, kdy už se k tomu chystám. Zlehounka skočí do postele a vloží mi studené tlapky do dlaně, asi potřebuje ohřát. Jindy má zase tlapky mokré od rosy, a to si je zase suší. V obou případech to znamená, že si ještě tak půlhodiny čtu, knihu už držím jen levou rukou a s obtížemi obracím stránky. Občas si se Sísou zamžouráme do očí. A ona řekne: Ach. A někdy také pf. Anebo zapřede.

Tak tomu říkám kočičí ráno...

Dnes tomu bylo jinak. Jen s tím rozdílem, že jsem Síse chvíli předčítal z knížky italského spisovatele Lorenza Maroneho, kde je zrovna zmínka o kocourkovi Belzebubovi, jehož se ujala milovnice koček Eleonora, a začala mu říkat Fuffy. Cesare, kterého tento černý kamarád občas navštěvuje, aby si u něj pochutnal tu na sýru, tu na šunce, jméno Fuffy zásadně odmítá. A Sísa má patrně stejný názor, neboť když čtu Fuffy, ona přímo odfrkne: Pf!

Tak třeba takhle pokračuje kočičí ráno.

Je úžasné kočce předčítat. Podobně jako mé ženě. Samozřejmě tak nečiním každý den, to by jedné i druhé zevšednělo. Nicméně moc velké rozdíly mezi posluchačkami nevidím. Sísa okamžitě zavře oči, ale jednoznačně dává najevo, že rozumí. A někdy i trefně opáčí, zapřede, nebo se ozve ono významné „Pf“. Někdy ji však předčítané moc neuspokojí, a třeba jí to je dlouhé. Anebo málo chytré? To se pak po svém distancuje a umyje si nad tím nikoli jen ruce, jako Pilát, ale jako kočka i nohy.

Síse předčítám většinou po ránu. Mé ženě po ránu předčítat nemohu, neb je velmi akční, spěchá totiž vařit kávu a také připravuje krmení pro kočku. Čas od času jí ale předčítám večer, tlapky mívá také studené, ale suché, a do dlaně mi je nevkládá, takže mohu knihu držet snáze. Ale na čtené reaguje prakticky stejně jako Sísa. Samozřejmě mi obdobně rozumí.

Začít den „kočičím ránem“, aspoň občas, to je dost dobré, že?

A ještě k večeru...

Ano, den končí večerem, a po naplněném dni je čas na odpočinek. I Hospodin sedmého dne odpočíval. Podle židovské tradice den začíná po soumraku, takže začal odpočívat po našem již šestý den po setmění. To jest po vyjití první hvězdy. Vracím se na počátek biblické zprávy o stvoření Světa...

Jak zmiňuje První kniha Mojžíšova, neboli Genesis. Šestý den došlo na stvoření člověka, ano vidím, že zvedáš obočí, na Adama a Evu. A „*Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy. Sedmého dne dokončil Bůh své dílo...*“ Nikdo dnes netrvá na tom, aby se věřilo, že šlo o skutečných sedm dní, podstatné je, že stvoření, možná vývojem, postupovalo logicky od tmy přes světlo, vesmír, vodu, souš, ryby, ptáky, savce, až ke člověku. A když je hotovo, je čas s uspokojením na

dokonané dílo pohlédnout a odpočinout, zamyslet se... bylo to dobré? Kéž může i člověk na konci svých dnů, když „dokončil své dílo“ také říci: Bylo to dobré.

No, a právě teď mi vyskočila před klávesnici kočka, ťukla do ní a už to vidím, nabídla mi „změnit styl“. Hm, tak na to už je, Síso, trochu pozdě...

Obsah

Byl večer a bylo jitro, den pátý.....	3
Ale kočka nemá s temnými silami nic společného.....	4
Archimédova kočka.....	5
Kočka a „Black out“.....	6
Egoista nebo filosof?.....	7
Jak se chytá myš?.....	8
Kdo tahá za kratší konec.....	9

PTAČÍ INTERMEZZO

Jak si ochočit pěkného ptáčka.....	10
Hleděl jsem do žlutých očí.....	11
O šplhálkově konkurenci.....	13
Aprílová věštba z letu ptáků: všechno dobře dopadne, ale nepůjde to lehce.....	13
Vrána k vráně, Čech k Čechovi.....	14
Ku příkladu dudka.....	15

NEJEN O PTÁČÍCH

Všude dobře a jak doma? (jarní rozhovor).....	16
Kdo má rád jablíčka? Leda jen „běžek“.....	17

ZASE KE KOČKÁM

Kočka už je doma.....	18
O sardinském kocourkovi, a nejen o něm.....	19
Dáš mi mobil potichu?.....	20
Bezútěšný fejton s dobrým koncem (zatím).....	21
Na Nový rok o kočičí krok.....	22
O čem mi Míša vyprávěla.....	23
O kočičích dobrodružkách.....	24
V peřinách je veselo.....	24
Tříbarevný trumf v mariáši.....	25
Co všechno kočky vynalezly?.....	26
Felixe jsme nejdřív ucítili.....	27
Já chci kočku dvoudomou!.....	28
Jak kočku odnaučit pít z cizích sklenic.....	29
Kočka zná hodiny.....	30
Proč kočka nenosí čepičku.....	30
Devět životů.....	31
Prorocství kočky na příští rok.....	32
Dobrá kočka, která neklepá?.....	32

Jak se tváří kočka?.....	33
Kočka se nemění ani o Vánocích.....	34
Do kočičích očí jako do zrcadla.....	35
Jaké bude počasí, ptám se kočky.....	36
Každý večer tam sedává.....	37
Na dobrém jméně záleží.....	38
Pohled na zákony kočičíma očima.....	39
Užitečnost.....	40
Koťáci „užitečnost“ začíná kočičím ránem.....	41
A ještě k večeru.....	42

Změnit styl, proč ne? Ale obsah, to už je těžší...

...za rok to zase zkusím, doufám. Zatím tedy děkuji všem, mým čtenářům, a také těm, kdo mi byli inspirací a pomohli připomínkami nebo odbornými radami.

Pokud bylo někomu při čtení něco povědomé, tak to je možné, v nějaké verzi v časopise Naše kočky nebo na webu Zvířecí zprávy.

Jestli se vám knížka zalíbila, pošlete ji přátelům a kamarádům. Kdyby z ní chtěl někdo něco citovat, proč ne, ale prosím uvést autora.

Nu a třeba mi také můžete napsat na dubenjsf@gmail.com.

Byl večer a bylo jitro, den pátý

Josef Duben

Obálka J. D., ilustrace J. D.

Dopsáno na konci léta roku 2021

Náklad virtuální, tj. neomezený, vydání první

Jde o mou 14. knížku, přičemž 8 vyšlo papírově: Začněte Aprílem, O (ne)ctnostech, Zvíře polidšťuje, Zvíře má jiný čas, V půli cesty, 2113 Román(ek) z budoucnosti, Damani útočí? a Zvíře mluví tiše. Dalších 6 už tímto způsobem, a to: Za sto let a jeden den, Věřím v kočku a život věčný, Hoax o konci světa, Čekání na vítr, Vytržené listy a... Byl večer a bylo jitro, den pátý.